

Nr. 32 - September 1996
8e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

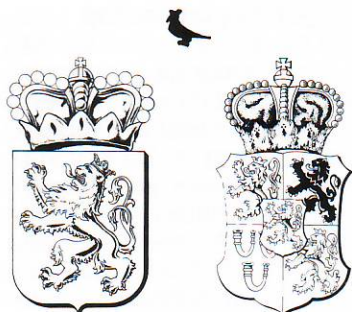
LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

BRAND IMPERATOR
HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank Heythuysen, rekeningnummer 12.22.15.125
Postgironummer 2878343
België: Gemeentekrediet van België Agentschap Kinrooi, rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Druk

Drukkerij Limburgsche Post
Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden.

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Het OLS in Bocholt was een groot succes. Alle factoren waren aanwezig om van het OLS een succesvol feest te maken. Het organisatiecomité van het OLS in Kaulille zal de ervaringen van hun dorpsgenoten gebruiken om ook hún OLS tot een groot succes te maken. Ook de sponsors in België zullen nu weer voldoende vertrouwen gekregen hebben na het succes in Bocholt. Hopenlijk betekent dit ook dat het volgende OLS al bij voorbaat financieel is afgedekt.

Ook de OLS-Federatie was blij met het succes van dit OLS. Toch was de Federatie bezorgd om het grote aantal schutterijen (33) dat overbleef aan het einde van de eerste schietdag. Lei Stals kondigde aan dat er bekeken zou worden of het aantal schietdagen teruggebracht kan worden. Hij liet zich daarbij ontvallen dat er gedacht werd aan het schieten met negentallen.

Het schieten met negentallen moge een groter aantal afvallers opleveren, daartegenover staat dat er meer tijd uitgetrokken moet worden om negen schutters de gelegenheid te geven om te schieten. Concreet voorzie ik dat er op de tweede schietdag meer dan 33 schutterijen de strijd met elkaar zullen moeten aanbinden.

Er zijn andere mogelijkheden die wel het effect hebben om het aantal schietdagen terug te brengen. De oplossing daarvoor ligt in het verhogen van de schietboom. Naast het feit dat het verhogen van de schietboom een verhoging van de moeilijkheidsgraad betekent, wordt ook nog eens de hoek die de kogels moeten afleggen verkleind, waardoor een kleiner schootveld verkregen wordt.

In de vorige eeuw werd geschoten op een schietboom die een hoogte had van 20 of 21 meter. Later, mogelijk doordat er nogal wat missers waren, heeft men de schietboom verlaagd. Mijn advies luidt dus: Handhaaf de zestallen en ga terug naar het aloude schieten op een schietboom van 20 of 21 meter hoogte.

Het schietseizoen loopt ten einde. Tijd om in alle rust het materiaal te preserven voor het komende seizoen.

Tijd ook om op 11 januari 1997 de 4e Schuttersdag bij te wonen in Gemeenschapshuis Baexheimerhof te Baexem. We hebben weer interessante onderwerpen voor U gereed.

Reserveer dus zaterdag 11 januari voor weer een schuttersevenement. In het komende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zullen we een volledig programma afdrucken.

Indien U geen verlenging wenst van Uw abonnement, zo dient U dit schriftelijk bekend te stellen vóór 31 december 1996.

Als gevolg van een computervirus is een gedeelte van de rubriek 'Onder de schietboom' verloren gegaan. Indien Uw artikel niet geplaatst werd, verzoek ik U om ons alsnog een copy toe te zenden van Uw tekst. Plaat-sing zal geschieden in het december-nummer.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in december verschijnen. Kopij en advertenties kunnen aangeleverd worden tot 15 oktober bij het redactie-adres.

*Op de voorpagina het winnend zestal van het OLS-1996: Schutterij St. Joris uit Kaulille (België).
V.l.n.r. Willy Krops, Harrie Rynkens, Jan Creemers, Danny Gijssels, Jos Heynickx en Paul Bloemen.*

PERSOONLIJK KAMPIOENSCHAP DUURT TÉ LANG; WIJZIGINGEN ZIJN NOODZAKELIJK!

Het groter aantal deelnemers, de verbeterde buksen en de grotere schietvaardigheid van de schutters zijn er de oorzaak van dat het schieten om het Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen en het Oud-Limburgs Schuttersfeest tegenwoordig meerdere schietdagen tellen.

Bij het Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen is alleen de eerste schietdag voor de organisator interessant. "Als het weer tegenzit dan legt de organisator er zelfs geld op toe en dan blijft er weinig meer over van de 'eer om het te mogen organiseren'", zeiden meerdere vertegenwoordigers van schutterijen die in het verleden het Persoonlijk Kampioenschap 'mochten' organiseren.

Deze jaarlijks terugkerende klacht kan OLS-President Lei Stals onderschrijven, ook hij vindt drie of zelfs meer schietdagen voor het Persoonlijk Kampioenschap te veel.

"Zijn er mogelijkheden om het aantal schietdagen van het Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen terug te brengen?". Deze vraag zal een van de agendapunten zijn van de eerstkomende bestuursvergadering van de OLS-Federatie, aldus Lei Stals. Hij hoopt in de najaarsvergadering de bij de OLS-Federatie aangesloten schutterijen en schuttersgilden een voorstel te kunnen voorleggen dat bedoeld is om het aantal schietdagen van het Persoonlijk Kampioenschap terug te brengen. "Als het voorstel de instemming krijgt van de vergadering, kan het snel van kracht worden," aldus Lei Stals.

Vooruitlopend op de discussie, die ongetwijfeld zal ontstaan rond dit probleem van het "Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen", wil ik alvast enkele suggesties aanreiken die mogelijk een oplossing kunnen bieden voor dit probleem.

Een stukje geschiedenis

Toen de schuttersfeesten, die we thans kennen onder de naam 'Oud-Limburgs Schuttersfeest', van start gingen was daar onlosmakelijk aan verbonden het schieten om het 'Erekruis', later 'Erekruis verbonden aan het OLS' genoemd. Het 'Erekruis' werd verschoten zaterdag na het OLS. Het 'Erekruis' was een prijs voor de beste individuele schutter; een persoonlijke prijs dus. Omdat het eigenlijke OLS toen nog in één dag afgelopen was, klaagden veel OLS-organisatoren bij de OLS-Federatie er over dat het organiseren van een extra schietdag voor het 'Erekruis verbonden aan het OLS' op de zaterdag volgend op het OLS onevenredig veel moeite en kosten met zich meebracht (afgezet tegen het geringe aantal deelnemers, dat toentertijd slechts 30 à 40 bedroeg).

In 1963 werd daarom het besluit genomen om het 'Erekruis' los te koppelen van het eigenlijke OLS. De naam 'Erekruis' wijzigde in 'Persoonlijk Kampioenschap van de OLS-Federatie', later kwam meer en meer de huidige naam 'Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen' in gebruik. Het Persoonlijk Kampioenschap wordt jaarlijks verschoten in het laatste week-einde van april.

Persoonlijk Kampioenschap

Eveneens al vele jaren zien we dat er voor het Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen meerdere schietdagen nodig zijn voordat de winnaar bekend is. Dit jaar waren er maar liefst vier schietdagen nodig alvorens Patrick Bosmans zich winnaar mocht noemen! Maar wat wil je als er maar liefst 295 mannen en vrouwen strijden om de persoonlijke eer (in 1993 waren er zelfs 340 deelnemers).

De organisatoren van het Persoonlijk Kampioenschap zijn ook niet bepaald gelukkig met de "eer van het organiseren". De eerste schietdag is er nog wel voldoende belangstelling, de tweede dag aanmerkelijk minder en op de derde en vierde dag zijn er slechts een paar mensen aanwezig. Menige schutterij heeft daardoor in het verleden geld moeten toelagen op de organisatie van een Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen.

Tot 1963 werd de winnaar van het 'Erekruis verbonden aan het OLS' in één adem genoemd met de winnende schutterij van het echte OLS. Sinds de twee schietwedstrijden los van elkaar worden georganiseerd is dit de bekendheid van de winnaars van het Persoonlijk Kampioenschap niet ten goede gekomen. Ondanks navragen is het mij onmogelijk gebleken om een lijst samen te stellen van alle personen die sinds het instellen van het "Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen" winnaar zijn geweest. Zelfs de winnaar van bijvoorbeeld het vorig jaar is bij het grote publiek niet eens meer bekend. Dat is jammer en doet geen recht aan de grote waarde van een Persoonlijk Kampioenschap, zeker als dit vergeleken wordt met de overwinning van het Oud-Limburgs Schuttersfeest.

Het waren organisatorische redenen die er toe geleid hebben om het Erekruis los te koppelen van het OLS. Het doel was zeker niet om de winnaar van het Erekruis in de vergetelheid te drukken. Toch is dit laatste helaas wel gebeurd.

Oud-Limburgs Schuttersfeest

"Het getuigt van weinig realiteitszin als men stelt dat de winnaar van een OLS in één dag bekend kan

zijn ook al zouden wij dat als OLS-Federatie wel willen”, zo zegt OLS-President Lei Stals. Hij vervolgt: “Zelfs als het schieten enkele uren eerder zou beginnen, dan nóg zou het niet mogelijk zijn om in één dag de winnaar van het onderdeel schieten te krijgen”.

Het loslaten van het schieten als dé maatstaf om de winnaar van een OLS aan te duiden is voor Lei Stals onbespreekbaar. “Het schieten is de kern waarom het gehele Oud-Limburgs Schuttersfeest draait. Ook al zouden we het schieten als beslissende factor van het OLS loslaten, dan nog zal het nauwelijks of geen bekorting betekenen van de duur van een OLS-Feest. Immers alle schutterijen hebben recht om net zo lang te kavelen totdat ook de winnaar van het onderdeel schieten bekend is.

Het kavelen gedurende twee of drie dagen is een gegeven dat in de afgelopen twintig jaar bij elk OLS steeds weer is aangetoond en daarom moeten we dit gegeven accepteren voor de planning voor elk volgend OLS”, aldus Lei Stals.

Voor de organisatoren van een OLS is een meerdaags festijn geen bezwaar, want er wordt bij voorbaat rekening gehouden met meerdere schietdagen bij het huren van terreinen, tenten etc. Ook wordt het meerdaags festijn gebruikt om het OLS te promoten en om sponsors te krijgen.

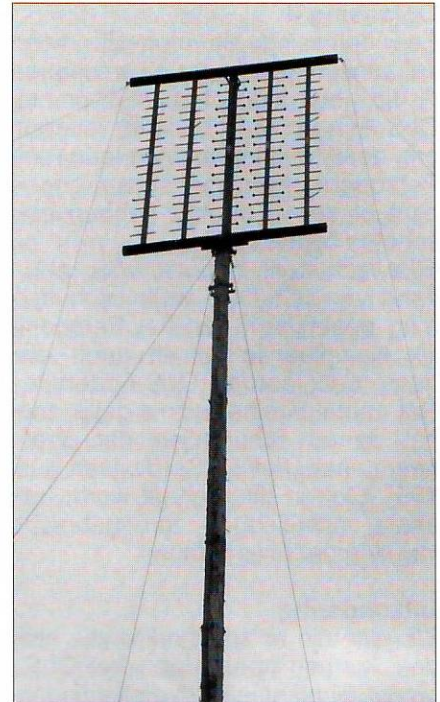
Vragen we de organisatoren van de OLS-feesten van de afgelopen tien jaar, dan zijn ze allen maar wát blij dat er twee of zelfs drie dagen nodig waren voor de schietwedstrijden.

Gewezen wordt daarbij op de grote risico's die men loopt om de gemaakte kosten af te dekken. Het weer, andere grote evenementen (zoals de Tour de France, tennis, voetbalkampioenschappen, Folkloriade-Brunssum etc.) en natuurlijk de vakantiespreiding kunnen grote aantallen schutters en gasten van de OLS-Feestweide weghouden.

Doorredenerend op het gegeven van meerdere schietdagen en de factoren die van invloed kunnen zijn, kun je je vervolgens afvragen hoe je het Oud-Limburgs Schuttersfeest zo zou kunnen inrichten opdat organisatoren, deelnemers, toeschouwers en OLS-Federatie na afloop kunnen spreken van een geslaagd OLS-Feest.

Oplossingen

Het 'Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen' is een "Persoonlijk" kampioenschap. De oplossing om de tijdsduur van het Persoonlijk Kampioenschap in te korten moet dan ook zeker niet gezocht worden in het instellen van bijvoorbeeld drietallen. Immers waar blijven we dan met het begrip "Persoonlijk" en de aanvankelijke doelstelling van het Erekruijs?

Oplossing I:

Om het grote aantal deelnemers aan een 'Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen' terug te brengen, dient de norm om deel te mogen nemen aan dit Persoonlijk Kampioenschap gewijzigd (lees: verzaard) te worden.

Bij het erekruijs was de norm dat de schutter die tijdens het OLS drie punten had afgeschoten deel mocht nemen. Gelet op de grotere schietvaardigheid van de schutters en de betere wapens wil ik voorstellen dat iedere schutterij die 18 punten afschiet tijdens het OLS één schutter mag afvaardigen om deel te nemen aan het Persoonlijk Kampioenschap.

Theoretisch betekent mijn wijzigingsvoorstel dat dit jaar maximaal 165 schutters deel genomen zouden kunnen hebben aan het Persoonlijk Kampioenschap. In de praktijk zijn het altijd minder schutters omdat nogal wat zestallen tijdens de eerste kavelronde hun 18 punten niet afschieten. Dit jaar lukte het 82 zestallen niet om de veerde 18 punten in de eerste ronde af te schieten. Ik verwacht echter dat doorgaans maximaal 100 schutterijen 'de vuurproef' zullen doorstaan en een schutter mogen leveren om mee te dingen naar het Persoonlijk Kampioenschap.

Toch betekent deze verzwaring van de deelname-eis voor het Persoonlijke Kampioenschap dat het aantal schietdagen voor het Persoonlijk Kampioenschap teruggebracht wordt van drie naar twee.

Oplossing II:

Een oplossing die mogelijk meer zal aanspreken, is om elke schutterij die heeft ingeschreven voor het OLS één schutter te laten leveren om deel te laten nemen aan het Persoonlijk Kampioenschap ongeacht of ze 18 punten hebben geschoten op het OLS.

Elke schutterij bepaalt vóór aanvang van het OLS welke schutter mag deelnemen aan het Persoonlijk Kampioenschap en geeft die naam door aan de OLS-Federatie. Het aantal deelnemers is gelijk aan het aantal schutterijen dat deelneemt aan het OLS (dit jaar dus 165). Ook in dit voorstel wordt het aantal schietdagen teruggebracht van drie naar twee dagen.

Uitzondering

Elk jaar zijn er schutterijen die niet deel kunnen nemen aan het OLS, omdat zij plaatselijke verplichtingen hebben zoals het begeleiden van de processie etc.

Wellicht dat van deze schutterijen ook schutters mee zouden willen dingen naar het Persoonlijk Kampioenschap.

Deze plaatselijke verplichtingen vormen een uitzondering die niet bestraft mag worden en moeten dus ook de mogelijkheid krijgen om een schutter te sturen om mee te strijden voor het Persoonlijk Kampioenschap.

Als het Persoonlijk Kampioenschap bovendien op de zaterdag na het OLS op het OLS-terrein wordt gehouden, is er nog meer tijdwinst te behalen.

Ongeveer de helft van het aantal schietbomen die opgesteld staan op een OLS-terrein, worden niet gebruikt voor het kavelen van de zestallen.

Door gebruik te maken van deze overblijvende schietbomen (± 20), kan ook veel tijdwinst worden verkregen bij het kavelen om het persoonlijk kampioenschap.

Wanneer de hiervoren genoemde voorstellen aangenomen worden, dan rest alleen nog maar om de oude naam 'Erekruis' of 'Erekruis verbonden aan het OLS' weer aan dit persoonlijk kampioenschap toe te kennen.

De laatste keer dat het erekruis van het OLS werd verschoten was tijdens het OLS-1963 in Leveroy. Thei Gorissen, lid van schutterij St. Agatha-Haelen werd toen winnaar.

Dames

Aangezien het schieten op het OLS nog steeds een mannenzaak is, zou U denken dat de dames bij voorbaat uitgesloten zouden zijn in mijn voorstellen. Toch is dat niet zo, want in mijn voorstellen ligt opgesloten dat de schutterij die een schutter mag leveren, niet per sé een lid van het OLS-zestel behoeft te sturen. De schutterij zou dus ook een dame kunnen afvaardigen om mee te laten dingen naar het Erekrus.

Vooruitzien

Tegenwoordig is het zeer wel mogelijk dat de winnaar van een 'Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen' lid is van een schutterij waar alleen maar op kogelvangers geschoten mag worden.

Bij het organiseren van een Persoonlijk Kampioenschap op kogelvangers zal naar een andere oplossing gezocht moeten worden. Het opstellen van 8 of meer kogelvangers lijkt mij bij voorbaat onhaalbaar en zal onevenredig veel extra kosten met zich meebrengen.

Uitwijken naar een bevriende schutterij, die nog geen gebruik hoeft te maken van een kogelvinger is natuurlijk een mogelijkheid, maar heeft niet de voorkeur.

We zijn er dus allemaal bij gebaat dat het Persoonlijk Kampioenschap daarom verschoten wordt op een locatie waar de beperking door kogelvangers niet geldt.

Dit schietterrein is het OLS-terrein van dat jaar.

Afsluiting

Als bovenstaande voorstellen worden toegepast, dan voorzie ik dat het nóg gezelliger en nóg drukker zal worden op de schietweide op de zaterdag en de zondag na het OLS. Naast het kavelen voor de winnaar van het OLS, zal ook geschoten worden om de persoonlijke eer van het OLS. Een eer waarvoor gestreden moet worden op hét schietterrein, namelijk het terrein van de OLS-organisator. Dat was immers ook het uitgangspunt van het 'Erekruis'.

De winnaars van het OLS en de winnaar van het Erekrus kunnen dan ook gelijktijdig gehuldigd worden.

Om alles goed te laten verlopen is het aan te bevelen om de 'wedergeboorte' van het 'Erekrus' te laten plaatsvinden tijdens het OLS-1997. Concreet betekent dit dat schutterij St. Harlindis & Relindis uit Ellikom in 1997 het laatste Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen organiseert. De winnaar van dit laatste Persoonlijk Kampioenschap in 1997 zal de organisatie van het Erekrus in samenwerking met de organisator van het OLS-1997 (schutterij St. Joris-Kaulille) moeten doen. Het lijkt misschien dat de organisator van het Persoonlijk Kampioenschap minder tijd ter beschikking heeft, maar daar tegenover staat dat tal van voorbereidingen (tenten, schietbomen etc) reeds voorhanden zijn evenals een groter aantal toeschouwers.

Wim Pijpers.

DE SCHUTTERIJEN VAN KESSEL – ST. SEBASTIANUS VERKOOPT LAND, 1763 –

Het Maasdorpje Kessel is in het verleden enkele schutterijen rijk geweest. Het Onze Lieve Vrouwegilde en de schutterij St. Sebastianus schijnen zich te kunnen beroepen op een ver terugreikende geschiedenis, hoewel de bewijzen hiervoor zeer sporadisch zijn.

Schutterij St. Hubertus

Tegenwoordig is enkel de schutterij St. Hubertus in Kessel actief en bestaat St. Sebastianus alleen nog maar als een Sociteit, die nauwelijks nog activiteiten ontplooit. Het schieten, deelname aan schuttersfeesten wordt overgelaten aan de jonge schutten van St. Hubertus. Deze schutterij werd in 1885 opgericht. In de vooroorlogse jaren was er een ziekenbus aan verbonden. Om de twee weken dienden de leden een bedrag in te leggen en bij ziekte van een van de deelnemers zorgde de ziekenbus voor brood op de plank. Want nog niet zo heel lang geleden was de praktijk dat iemand die niet kon werken ook geen loon kreeg of ziektekosten.

Onze Lieve Vrouwegilde

Het gilde dat thans niet meer existeert, is het Onze Lieve Vrouwegilde. Het kan de oudste bronnen voor haar bestaan aandragen.¹

Reeds in 1643 zou deze broederschap genoemd zijn. Een boekje bevat het reglement uit 1703.

De aanhef hiervan toont aan dat het gilde veel ouder moet zijn, want er staat geschreven:

“Vernieuwinge van oude wetten ende onderhoud van Onse L; Vrouwe Broederschappe in Kessel den 3. iuly 1703”.

Bovendien is er nog een aantal koningsplaten uit de periode 1727-1752.

De patroonsplaten, maar vooral de zilveren koningsvogel schijnen veel ouder te zijn.

Uit deze gegevens zal duidelijk zijn dat het O.L. Vrouwegilde een rijke geschiedenis kan aantonen. Anders is dat met de St. Sebastianus-schutterij.

Schutterij St. Sebastianus

Deze ‘schutterij’, die thans amper enig teken van leven van zich geeft, telde in de jaren dertig nog 80 leden. Het reglement dat destijds gold, dateerde uit 1918. Gaan we verder terug, dan komen we bij het jaar 1885. Toen scheidden de jonge schutten van St. Hubertus zich af van de St. Sebastianus-schutterij na een ruzie. Een ouder rekenboek uit 1865 schijnt zoek te zijn. Alleen zijn er nog een stuk of wat koningsschilden. Deze stammen uit de periode 1815-1820. Verder lijkt de geschiedenis niet terug te reiken.

De schrijver in een boek over Kessel omschrijft het als volgt: “Uit het verleden van deze schutterij is weinig bekend. Oude papieren zijn er niet, alleen een rekenboek van 1865 af. De oudste koningsplaat stamt uit 1815. Vermoedelijk is in de Franse Tijd al het oude bezit zoekgeraakt, of geroofd, waarna men in 1815 de vereniging heeft her-opgericht.”²

Foto genomen tijdens de optocht dit jaar b.g.v. het jubileumfeest van St. Anna Maasbree op 21 april 1996.

Echter, de schutterij mag die bewijzen zelf niet voorhanden hebben, maar in het Rijksarchief onder de Schepenbank Kessel komt een aantal bronnen voor, die het vermoeden bevestigen dat St. Sebastianus al langer actief was.

In het Archief van de Schepenbank, om precies te zijn in de Transportregisters van Kessel wordt de schutterij St. Sebastianus twee maal genoemd.

In 1763 verkoopt de schutterij enig land. De dekens van het gilde Peter Deenen en Willem Sanders zijn zaakgelastigd en verkopen 29 september 1763 de zogenaamde "Schuttenheijkamp" en vervolgens sluiten ze in 1764, op 11 oktober een lening met hypotheek.³

Nogmaals wordt een lening afgesloten. In 1777 wordt de deken Geurt Dorssers zaakgelastigde van het gilde, en hij sluit in naam van de schutterij een lening met hypotheek, op 13 november.⁴

Overigens wordt ook kort een weiland van "de schutten" genoemd in een akte d.d. 24 sept. 1750, maar welke Kesselse schutterij het hier betreft, blijft in het ongewisse. Hetzelfde is het geval met het weiland genaamd "de schuttenweijde", dat in 1695 genoemd wordt.⁵

Van de eerstgenoemde verkoop uit 1763 worden we nog uitvoeriger op de hoogte gebracht door de oude stukken in het archief van de Heren van Kessel. De bovengenoemde Deenen en Sanders geven ter protokol dat zij de gehele som ten bedrage van 300 guldens ontvangen hebben, zijnde de "coopspenningen vanden schuttenheijkamp en soo genoemde parcellen".⁶ Willem Anton Baron van Merwijck, gebiedende heer van de heerlijkheid Kessel, vergaart aldus in de jaren 1762 en 1763 de halve Heijkamp en het recht op de visserij in het Hemelsven.

Zo blijkt dat ook al bieden de archivalia van de schutterij geen gelegenheid om een verenigingshistorie van enkele eeuwen aan te kunnen tonen, er toch soms bronnen gevonden kunnen worden die aanknopingspunten bieden om een ouder bestaan te rechtvaardigen. Wellicht is het vermoeden gegrond dat tal van feiten er nog op wachten om ontdekt te worden.

Luc Wolters, Simpelveld

1. A.J.G. Hendriks, *Kessel, maasdorp met een rijke historie*. (Venlo 1981) p. 158-160.2. Ibidem, p. 160.
3. Rijks Archief Limburg (RAL), Transportregisters van de schepenbank Kessel, inv. nr. 44, fol. 74 en 76.
4. RAL, Ibidem, Transportregisters, inv. nr. 44, fol. 141.
5. RAL, Ibidem, Transportregisters, inv. nr. 44, fol 32 en inv. nr. 34, fol. 15.
6. RAL, Archief Heren van Kessel, magazijnlijst inv. nr. 420, d.d. 24 okt. 1763.

OLS TE BOCHOLT

Alom lof voor de organisatie van het OLS te Bocholt. Uiteraard, het is een bijzondere prestatie als men in een minder toeristische en dunner bevolkte streek een groots evenement als het OLS kan opzetten en voor een goed verloop zorg kan dragen. De burgemeester en zijn team hebben een jaar lang uiterste inzet getoond en iets op poten gezet, en zij hebben nog een jaar om in Kaulille enige zaken te stroomlijnen. Want ondanks alle positieve reacties hebben wij ook meermaals een kritische noot gehoord bij diverse schutters. Het klinkt natuurlijk goed als de organisatie weet te melden dat in plaats van het 7.500 begrote aantal betalende bezoekers maar liefst 14.000 mensen met een kaartje de kassa gepasseerd zijn. Het is echter wrang te moeten constateren dat veel schutters niet zonder slag of stoot zijn binnengekomen. De hoofdingang was bijzonder druk, terwijl er slechts enkele smalle doorvoerposten waren. Daar verzamelde zich een hele menigte, die allengs aan de controleurs doorschoof. Enkele bullebakken, die de kaartjes controleerden waren van oordeel dat veel schutters niet zomaar binnen mochten. Zij maakten er een razzia van en gaven een botte afwijzing, dat een tenue niet voldoende was om aannemelijk te maken dat de persoon in kwestie lid van een schutterij was of oordeelden dat diverse koninginnen met kroontje op niet door mochten zonder betaling, omdat zij noch een Federatiebewijs konden tonen, noch hun complete outfit droegen. Geen wonder, want welke koningin gaat in bus of auto met de jurk aan zitten, dan hoeft je geen optocht meer te lopen of uit te treden, want de onverbiddelijke ogen van de jury zien alles. En bij veel schutterijen is de koningin geen officieel lid, dus kan zij daarvan geen bewijs tonen. Per slot van

rekening heeft een schutterij geen kast vol kroontjes om de complete damesaanhang door de entree te loodsen.

Als vervolgens na een korte woordenwisseling de beurs getrokken wordt om te betalen nemen de controleurs geen geld aan maar moet men zich uit de rij wurgen om voorbij 25 meter wachtende mensen met moeite een kaartje te bemachtigen bij een totaal onopvallend verkopertje. Weer terug in de rij geworsteld, het kaartje afgegeven, diende de halve optochtroute afgelegd te worden alvorens men de velden bereikte. Het oponthoud voor diverse groepen was zo groot dat enkele drumbands en zelfs een exercitieploeg niet meer hoefden uit te treden wegens het te laat verschijnen bij de beoordeling.

En een beetje meer vertrouwen in de collega-schutters kan geen kwaad, omdat zij goed weten wie wel en wie niet zonder betaling naar binnen mag. Dit is een punt dat voor verbetering vatbaar is. Los daarvan kijken we reikhalzend uit naar het OLS in Kaulille.

Luc Wolters

AGENDA

Z 28 sep	ZLSB: Evaluatievergadering Muziek
Z 6 okt	Malmedy: Nationaal Koningschieten
Z 12 okt	Sittard: Najaarsvergadering OLS-Federatie Den Bosch: Hoofdlieëndag Noord-Brabantse Schutters Federatie
Z 26 okt	Najaarsvergadering ZLSB
Z 2 nov	St. Hubertus-Schaesberg: Hubertusdag
V 8 nov	Bestuursvergadering ZLSB
Z 9 nov	St. Martinus-Niel bij As: Viering naamfeest schuthellige
Z 16 nov	St. Martinus-Vaesrade: Viering patroonsfeest
Z 17 nov	St. Sebastianus-Sevenum: 6e Marketentstertreffen
Z 17 nov	St. Martinus-Kinrooi Belgisch-Limburgse Marketentsters
Z 23 nov	ZLSB: Evaluatievergadering Schieten
D 3 dec	Sittard: Bestuursvergadering OLS-Federatie
Z 11 jan 97	Baexem: 4e Limburgse Schuttersdag

KOPSTUKKEN VIII: MAURICE KERKHOF'S

Hij is getrouwd met Maria Kuypers uit Schimmert en heeft drie kinderen in de leeftijd van 28, 30 en 31 jaar. Tevens is hij voorzitter van schutterij St. Sebastiaan uit Schimmert en van de schuttersbond St. Gerardus te Amstenrade. Op 20 april 1931 zag hij het levenslicht. We hebben het over Maurice Kerkhofs. Een gesprek met Maurice over zijn 'hobby'.

Tot ieders verrassing stelde de gemeente twee uniformen ter beschikking. De in Schimmert woonachtige kunstschilder Charles Eyck, die naderhand ook de uniformen ontwierp, schonk ook een uniform. Toen de nieuwigheid van de heroprichting er vanaf was, liep het ledenaantal van de schutterij terug tot 30 à 35 personen. Er moest een erebestuur aan te pas komen om

In 1956 wilde Pi Gijzen uit Schimmert de rustende schutterij St. Sebastiaan heroprichten. De schutterij die in het verleden zo'n goede naam en faam verwierf tijdens de schuttersfeesten.

Door middel van een vergadering werden belangstellenden uit Schimmert opgeroepen om lid te worden van schutterij St. Sebastiaan. Maurice kon die eerste vergadering jammer genoeg niet bijwonen, omdat hij naar het lof moest in Neerbeek. Nadien bleek dat alleen enkele oud-leden waren opgekomen voor de vergadering en daardoor ging de heroprichting niet door. Nadat er opnieuw een vergadering werd gehouden, en Maurice met zijn naam ook zijn steun betuigde voor het goede idee, kreeg men ongeveer 40 mensen bij elkaar. Hierbij bevond zich ook de burgemeester.

De heroprichting werd een succes en kreeg de steun en sympathie van velen.

de schutterij te behouden. Otto Hermans, Sjr Proovaas en Sjaak Kunkels hebben zich vervolgens ingezet om er weer wat nieuwe gezichten, vooral jonge, bij te krijgen. Het resultaat bleef niet uit. Vol trots zegt Maurice dat zijn schutterij thans 70 leden telt, waaronder ook zijn in Bingelrade wonende zoon.

Ondanks het feit dat Maurice nooit in een zestal heeft geschoten, werd hij in 1972 koning. Zijn echtgenote fungeerde toen als koningin.

Van 1951 tot 1987 was Maurice Kerkhofs leraar. Daarnaast was hij ook nog 35 jaar lang wethouder in Schimmert en later in Nuth. Dat hij zich op het sociaal-maatschappelijk vlak graag bevindt, blijkt wel uit het feit dat hij lid is geweest van de gemeenteraad, carnavalsvereniging, voetbalclub, kerkkoor, stichting gemeenschapshuis, e.d. Dit heeft hem de volgende waarderingen opgeleverd:

Officier in de Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus, de OLS-medaille in goud, de Orde van de Papegaai, het Bundes Verdienst Kreuz, de eremedaille in goud behorende bij de Orde van Oranje Nassau en ereburger van Nuth.

Maurice is van mening dat je zo'n onderscheiding niet alleen verdient. Met een dergelijke onderscheiding wordt tevens de achterban geëerd. Met die achterban bedoelt Maurice niet alleen zijn gezin en zijn hele schutterij, maar ook de gehele gemeenschap van Schimmert.

Heel belangrijk vindt Maurice Kerkhofs ook de publiciteit die gepaard gaat met de toekenning van een dergelijke onderscheiding voor de schutterij. Vooral voor de donateurs is dit een stimulans en een bevestiging dat ze een goede vereniging steunen.

Schutterij St. Sebastiaan-Schimmert behoort de laatste jaren steevast tot de finalisten van het Oud-Limburgs Schuttersfeest. Dit in tegenstelling tot vroeger toen men niet eens 18 punten wist af te schieten op een OLS.

Maar vandaag de dag vindt men de spanning om bij de finalisten te mogen behoren geweldig en wie weet wat dit nog voor een gevolgen kan hebben. Voor Maurice is het winnen van een OLS niet het belangrijkste, maar het geeft de gemeenschap waar je vereniging thuis is, meer respect.

Maurice Kerkhofs is dit jaar de President van de organisatie die zich bezighoudt met het Dreiländereckschützenfest.

Het presidentschap is afhankelijk van het land waarin het drielanden schuttersfeest gehouden wordt. Zo is dit voor Duitsland de heer Riemann en voor België de heer Dertier. Volgend jaar zijn onze oosterburen aan de buurt voor de organisatie.

Oud OLS-president notaris Frans Haffmans was de oprichter van het Dreiländereckschützenfest samen met Leopold Denijs en Hans Wilms.

Aanvankelijk bleef de deelname van de Nederlands-Limburgse schutterijen achter bij de deelname van onze Belgische en Duitse schuttersvrienden. Vandaar dat Leo Jans de steun inriep van Maurice Kerkhofs om de Nederlands-Limburgse deelname te versterken.

Verhuur van feesttenten

Piet Graef
Burg. Huybenstraat 3
6085 ES HORN
Tel. 0475-582124

JANFRÉ

Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.
Vraag vrijblijvend offerte.
Maak een afspraak.

**uniformen-
petten-
uitmonsteringen**

BRUSSELESTRAAT 124
6211 PH MAASTRICHT
TELEFOON 043-3217712

LAARZEN LAARZEN L
PLUIMEN-VEREN-PLUI
KOPPELS-RIEMEN-KO
HOEDEN-SHAKO'S-I
UNIFORMSCHOENEN
DANSSCHOENEN DAN
HISTORISCHE-SCHOE
GILDESCHOENEN GI
OVERSCHOENEN (G
HANDSCHOENEN HAN
OPERA-OPERETTE-SC

VAN BEERS B.V.
S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel.: 0031 (416) 27 22 54

TONEELSCHOENEN

C. VANGOMPEL N.V.
METAALBEWERKING

**ERKEND
WAPENMAKER**

ALLE HERSTELLINGEN.
VERVAARDIGEN VAN BUKSEN
KALIBER 12 EN 16 MET
VERNIEUWD GREND- EN
AFTREKSYSTEEM.

Boshoekstraat 26 - B-3665 AS
Telefoon: 09-32-89-658174
Telefax: 09-32-89-659353

Maar ondanks alle gedane moeite, is de deelname vanuit Nederland voor dit bijzondere schuttersfeest nog te gering. Maurice wijt dit aan de overvolle agenda die de meeste schutterijen hebben. Hoe dan ook, in Schimmert zullen in ieder geval 64 schutterijen aantreden voor het Dreiländereckschützenfest.

In 1957 werd Maurice commandant van schutterij St. Sebastiaan en aangezien hij in militaire dienst de nieuwe exercitie had geleerd, wilde hij die ook toepassen in zijn schutterij. Maar er was een probleem. De schuttersbond St. Gerardus had alleen de oudere versie van de exercitie. Hulp werd geboden door Math Grootjans uit Nuth, die toen net jurylid was geworden. Math Grootjans heeft de nieuwe exercitie (als reserve-kapitein) zo aangepast dat de moeilijkheidsgraad hetzelfde is als die van de oude exercitie. Onder leiding van Bert Schoffeleers wordt nu uitgetreden.

Gelet op zijn leeftijd (65 jaar) denkt Maurice Kerkhofs er over om zijn taken te verminderen en over te dragen aan een jonger iemand. Gevraagd hoe Maurice de toekomst van het Limburgse Schutterswezen in het algemeen en dat van zijn schutterij in het bijzonder ziet, antwoordt hij onomwonden dat hij voor beiden een rooskleurige toekomst voorziet. Maurice is blij dat men steeds meer waarde is gaan hechten aan het behoud van de aloude waarden, de cultuur en de charme die er van uit gaat. Als voorbeeld noemt hij het feit dat er in toenemende mate gedenkboekjes worden uitgegeven die de historie van onze schutterijen behandelen. Ik vind het fijn dat alles wordt nageplozen.

Ook ten aanzien van de loodproblematiek heeft Maurice Kerkhofs een uitgesproken mening die hij niet onder stoelen of banken wil steken. Maurice Kerkhofs: "Het is onmogelijk om een bondsschuttersfeest te organiseren als er op kogelvangers geschoten moet worden". Met deze, uit het hart van elke schutter, gegrepen woorden nemen we afscheid van Maurice. Maar niet alvorens wij hem alle succes hebben toegewenst bij de organisatie van het komende Dreiländereckschützenfest in Schimmert op 8 september aanstaande.

Yvonne Van de Wall.

ST. MARTINUS TEGELEN 150 JAAR JONG

Tegelse schutterijen

In Tegelen zijn drie schutterijen actief die in ouderdom sterk verschillen. De oude broederschap ter ere van St. Antonius is de oudste van de drie en wordt reeds in 1585 genoemd. De Benjamin van deze drie is de schutterij St. Hubertus, die in 1905 voornamelijk in het leven werd geroepen om de schietsport te bedrijven.

De middelste van deze drie Tegelse schutterijen viert dit jaar een jubileum. Schutterij St. Martinus werd in 1846 opgericht, om precies te zijn op St. Martinusdag, 11 november 1846. Welgeteld bereikt de vereniging hiermee dit jaar de trotse leeftijd van anderhalve eeuw. We verdiepen ons kort in de geschiedenis van deze vereniging.

De oprichting

In november 1846 werd een commissie gevormd door Joannes Franssen, Gerard Roggen en Hendrik Driessen. Aan de pastoor werd toestemming gevraagd om de Broederschap St. Martinus in het leven te mogen roepen. Tevens werd permissie gevraagd of deze

broederschap de twee processies op H. Sacramentsdag en met Maria Hemelvaart te mogen opluisteren. De broederschap rekende het tot haar plicht:

- a) Die plaats in de processie te zullen innemen, welke de pastoor zal goedvinden.
- b) Op St. Martinusdag een Hoogmis te laten doen, en die dag zonder dansmuziek te zullen vieren.
- c) De processie te vergezellen met of zonder muziek, volgens verlangen van de pastoors.
- d) De leden te straffen, die zich bij die gelegenheid door dronkenschap of ander baldadigheid zouden te buiten gaan.
- e) Zich op kermis-zondag en -maandag stipt bij het luiden van de klok ter kerke te zullen begeven.¹

De ziekenbus

De Broedermeesters P. Ververgaert en G. Hovens stichtten in 1866 de ziekenbus. Dit is een fenomeen dat vaak voorkomt bij de schutterijen in de streken rond Tegelen, Venlo en Blerick. De oude broederschap van St. Antonius te Tegelen had die uitbreiding van het takenpakket reeds ondergaan.

In feite ging de vereniging uit twee delen bestaan, enerzijds de actieve schutterij, anderzijds de vrij omvangrijke groep die zich aansloot bij de ziekenbus en dikwijls niet aan de schutterij-activiteiten deelnam.

In de negentiende eeuw waren er nog weinig sociale voorzieningen en nog geen verzekeringen tegen arbeidsongeschiktheid. De mensen moesten zelf regelingen treffen voor de oude dag en voor het geval dat zij hun werk niet meer konden uitoefenen. Men betaalde contributie voor de ziekenbus en in geval van ziekte werden de leden van de bus financieel ondersteund. Mocht een lid van de ziekenbus komen te overlijden, dan ontvingen de nabestaanden een tegemoetkoming in de begrafenis kosten. De ziekenbus kende een apart bestuur. In 1900 werd er onder grote belangstelling een vergadering gehouden door de bestuursleden van de schutterijen van St. Martinus en van St. Antonius om de schutterijen te doen fuseren en aldus één ziekenbus te krijgen. Het merendeel van de vergadering bleek tegen deze fusieplannen en derhalve telt Tegelen heden

Foto gemaakt in 1938 bij het behalen van het OLS.

Schutterij St. Martinus in 1948; viering honderd jarig bestaan.

Schutterij St. Martinus krijgt in 1957 de eerste uniformen.

ten dage nog een afzonderlijke St. Antonius en een St. Martinus schutterij. De bus bleef bestaan tot 1919/1921, omdat zij overbodig werd, daar de sociale omstandigheden allengs verbeterden.

De schutterij

Naast de ziekenbus, die vele leden had, bleef de schutterij bestaan. Deze schoot elk jaar naar de vogel. Het oudste zilver dateert uit 1850. Maar veel meer activiteiten kende deze schutterij niet en zij waren voornamelijk kerkelijk georiënteerd. Bijvoorbeeld bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de schutterij in 1871 werd 's morgens de Hoogmis en 's middags het Lof bezocht, terwijl voor 't overige nog enkele zilveren herinneringsmedailles werden uitgereikt. De belangstelling van de leden ging voornamelijk uit naar de bus, zodanig dat sinds 1906 een groep zich afscheidde, voornamelijk om te schieten. Zij noemde zich schutterij St. Barbara. Naast het vogelschieten gingen de St. Barbara-schutters zich tevens bedrijven in het schieten op de bolletjes.

Toen de activiteiten van de ziekenbus gestaakt werden, gingen de jongste leden ertoe over om als schutterij alleen door te gaan. Schutterij St. Barbara had daarmee haar bestaansrecht verloren en schaarde zich wederom onder het vaandel van St. Martinus.²

Activiteiten

Het vogelschieten was op de zondag na Pinksteren of daaromtrent. Oude tradities daarbij waren onder meer 't gezamenlijk optrekken, een koningin en diverse meisjes die voor een passende versiering zorg droegen en het Koningsbal in een speciaal versierde tent. Al deze zaken raakten in onbruik, nog voor 1930.

Als vanouds was schutterij St. Martinus elke keer present bij de tweejaarlijkse processies van Maria Hemelvaart en op H. Sacramentsdag. Met name de laatste processie trok elk jaar duizenden toeristen en kermisvierders. Schutterij St. Martinus vormt de erewacht rond het Allerheiligst Sacrament. Vanuit de schutterij werden vier à zes zogenaamde "officieren van de hemel" benoemd, die de eer hadden de

Weer nieuwe uniformen in 1985.

'hemel' of het baldakijn te begeleiden, waaronder het Allerheiligste in de processie gedragen wordt. Terwijl voor de oudere St. Antonius-Broederschap 't recht is weggelegd 'de hemel' te dragen.³ De officieren van de hemel droegen een steek met pluim.

Gezamenlijke maaltijd

In het begin van de twintigste eeuw was het gebruikelijk dat de officieren fl. 1,20 ontvingen voor het onderhoud van sabel, jas, witte broek, sjerp en pluim. Dit geld werd bijeen gelegd en enigszins aangevuld door de broedermeesters. En hiervan werd een gezamenlijke maaltijd voor de functionarissen besteld. Toen het ledental na het opheffen van de ziekenbus terugliep van circa 160 tot plusminus 30, werd dit een feestmaal voor de hele vereniging, te betalen uit de verenigingskas. Tegenwoordig is de teeravond in november omstreeks het patroonsfeest van de Heilige Martinus.

Voor de oorlog

In de jaren dertig van deze eeuw nam de schutterij graag deel aan schuttersfeesten en concoursen in de omtrek (bv: 1e pr. 1901 te Helmond en 2e pr. 1905 te Blerick). In de optocht gingen de officieren destijds gekleed in een zwarte slippenjas, een rode sjerp om 't middel en een blauwe over de schouder, een witte broek, een sabel en op 't hoofd een steek met pluim. De schutters droegen vroeger als uitrustingsstukken alleen een uniformpet en een houten lans met roodwit-blauw vaantje (al in 1871 bij het

Pauselijk feest droegen de beide schutterijen lansen). De koning ging aan weerszijden vergezeld van twee koningsknechtjes. Dit waren twee jongens in witte broek, blauw hemd, met een breedgerande hoed met een blauw lint en elk met een pistool.

Het O.L.S.

In 1938 won St. Martinus-Tegelen het Oud-Limburgs Schuttersfeest te Neeritter. De schutters, die tekenen voor deze winst waren de heren: H. Krouwel, J. Gijzen, H. Huis, H. Claes, W. Engels en G. Hekens.⁴ Op 9 juni 1939 werd het O.L.S. in Tegelen georganiseerd op de terreinen rond het kasteel Holtmühle. Er namen toen tachtig schutterijen en gildes deel aan dit feest. Winnaar van de schietwedstrijden van dit laatste O.L.S. voor de Tweede Wereldoorlog werd schutterij St. Anna uit Santfort. Pas in 1947 kon deze schutterij het volgende O.L.S. organiseren.

Uniform

Wat het uniform betreft zijn de schutters van St. Martinus-Tegelen de witte broek trouw gebleven, zoals die als vanouds door de officieren gedragen werd.

In 1957 kregen voor 't eerst alle schutters een uniform, en wel een zwarte uniformjas, witte broek en zwarte pet. De broek bleef wit, maar bij de nieuwe uitmonstering in 1969 en 1985 werden blauwe uniformen aangeschaft, eerst met platte petten, nadien met kepi's. Voor de officieren bleef het hoofddekseel de steek.

Schietboom

Sinds de oprichting van de schutterij stond de schietboom op het erf van het schutterslokaal. De Maas stroomde in het schootsveld. Wanneer er geschoten werd, stond iemand bij de Maas op de uitkijk of er een boot kwam. Was dit het geval, dan hees hij de vlag ten teken dat het schieten gestaakt moest worden om het schip te laten passeren. In 1966 diende het schietboom verplaatst te worden naar het schietterrein van schutterij St. Hubertus-Tegelen. In 1974 werd een definitief onderkomen gevonden voor alle drie de Tegelse schutterijen, namelijk het "George Goossens schietterrein". De schutters krijgen er een eigen accommodatie met lokaal. Sinds 1974 houden de schutterijen St. Antonius, St. Hubertus en St. Martinus gezamenlijk hun koningsvogelschieten.⁵

Artikel samengesteld met medewerking van dhr. Theodorus van Oyen, St. Martinus Tegelen en Wim Pijpers, die gegevens ter beschikking stelden.

Luc Wolters, Simpelveld

1. G. Peeters, 'Chronologische beschrijving van Tegelen, benevens aanteekeningen over Belfeld en Steijl.' in: Publications SHAL, deel 13 (1876) 80-81.
2. J.A. Jolles, 'Schuttersgilden en Schutterijen van Limburg'. in: PSHAL 73 (1937) 68-69.
3. Pastoor Th.W.J. Driessen, Geschiedenis van Tegelen. (zp., zj. [1952]) 255.
4. Mededeling St. Martinus-Tegelen, dhr. Th. van Oyen.
5. 75 Jaar Noord- en Middenlimburgse schuttersbond Juliana, 1909-1984, p. 46-47.

Reserveer alvast zaterdag 11 januari 1997, want dan organiseert de redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift de

4^E LIMBURGSE SCHUTTERS DAG

in Gemeenschapshuis Baexheimerhof te Baexem.

In het volgende nummer treft u het programma aan.

KLAROENKORPS SCHUTTERIJ ST. MARTINUS HOUTHEM ST. GERLACH

Het actieve en jeugdige klaroenkorp maakt deel uit van de schutterij St. Martinus uit Houthem St. Gerlach (gemeente Valkenburg a/d Geul). Deze schutterij is opgericht in 1599 en plant aldus in 1999 op een grootse wijze het 400-jarig jubileumfeest te vieren. Ter gelegenheid hiervan zal o.a. de volledige uniformering vernieuwd worden en zullen gedurende het gehele jaar diverse jubileum-activiteiten georganiseerd worden.

Aktiviteiten en historie

Het klaroenkorp, dat in de tweede divisie speelt, staat onder commando van de gedreven tambour-maître Pierre Dullens en heeft jaarlijks een vrij druk programma. Naast de bondsfeesten in de Zuid-Limburgse Schuttersbond (RKZLSB), het Federatiefeest en het OLS, neemt het korp regelmatig deel aan festivals en geeft het concerten bij diverse gelegenheden. Daarnaast loopt het klaroenkorp uiteraard steeds voorop als St. Martinus zowel binnen de Houthemse gemeenschap als ook ver daarbuiten acte de présence geeft.

De kracht van het klaroenkorp schuilt in de sterke vriendschapsband tussen de leden, die o.a. werd bereikt en versterkt door het uitgebreide jaarprogramma en de uitstekende sfeer in het korp zowel tijdens verenigingsactiviteiten als ook regelmatig daarbuiten.

Het klaroenkorp kende in de jaren '70 en '80 gloriejaren o.l.v. de toenmalige instructeur/tambour-maître Theo Lodewick. Hij stond ook aan de basis van de successen, waaronder een Nationaal Kampioenschap in de ere-divisie in 1981. Het korp kende in die tijd een volwassen bezetting en was gevreesd concurrent tijdens vele muziekwedstrijden. Na een rumoerige periode in het midden van de jaren '80, kwam het korp onder leiding te staan van Jo Zinzen. In 1986 nam men onder zijn deskundige leiding in de tweede divisie deel aan een Bondsconcours van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen (LBT). Ondanks de afgeslankte bezetting behaalde men een eerste prijs. Ook na dit concours verlieten diverse "oudere" leden het korp en restte

een mager klaroenkorp. Bovendien was Jo Zinzen door drukke werkzaamheden niet meer in staat om het Houthemse muziekkorp te blijven leiden.

Interne opleiding

Begin 1987 was Michel Mordant de opvolger en hij stond voor de niet geringe taak om een in verval geraakt korp opnieuw op te bouwen. Vanaf dat moment ging het crescendo met het klaroenkorp, mede door de structurele aanpak van interne opleiding en begeleiding. De vorming van een muziekcommissie waarin de afzonderlijke instrumentgroepen door een afgevaardigde ieder hun zegje kunnen doen en daarmee het gehele klaroenkorp sturen in een richting waar alle leden voor 100% achter staan is een strategisch zeer goede beslissing geweest die bijdroeg tot een groter draagvlak van beslissingen en een betere verdeling van verantwoordelijkheden. Jarenlang keihard werken met vaak zeer jeugdige nieuwe muzikanten, heeft ertoe geleid dat er nu een homogene vrienden- en vriendinnenclub staat, die met

Het voltallige klaroenkorp van St. Martinus Houthem, voorjaar 1996 in de tuinen van kasteel Oost te Valkenburg.

De drie Houthemse solisten en hun instructeur, die eens het solistenconcours van de Zuid-Limburgse Bond op hun naam schreven, v.l.n.r.: Sanne Teheux, Michel Mordant, Armand en Maurice Roeloffzen.

enorm veel plezier de traditie van het musiceren op klaroenen in stand blijft houden. Een instrument, dat steeds verder dreigt te verdwijnen in de muziekwereld. St. Martinus zet zich echter steeds ervoor in, om deze traditionele (militaire) muziekvorm niet te laten verdwijnen, door het blijven bespelen van de es/bes-klaroen en het organiseren van activiteiten om samen met overige klaroenkorpsen te laten horen, dat de oorspronkelijke klaroenmuziek (in een nieuw jasje) behouden moet blijven en dan zeker in de schutterswereld.

Basis voor de Houthemse klaroenopleiding was een groot aantal zelf ontwikkelde en verzamelde technische oefeningen en etudes, die in het verloop van de vordering van diverse leerlingen meegroeiden tot een compleet opleidingsprogramma voor de bes-klaroen. Op 13 april j.l. kon dan ook onder grote publieke belangstelling, tijdens de Eerste Avond van de Klaroen het opleidingsboek "Start voor Klaroen" van de hand van instructeur Michel Mordant met trots gepresenteerd worden. Hiermee wordt het voor iedereen mogelijk om een goede leidraad te hebben voor een interne opleiding van klaroenblazers.

Successen door keihard werken

Dat de Houthemse opleiding van hoge kwaliteit is, bewijzen de diverse goede en uitmuntende resultaten van de Houthemse klaroenblazers. Onbetwist boegbeeld van St. Martinus is Sanne Teheux, die reeds meerdere kampioentitels van zowel de LBT als de landelijke muziekfederatie FKM op zak heeft. In mei 1996 miste zij zelfs nipt de Nationale titel in de ere-divisie, in een (oneerlijke) concurrentiestrijd met een aantal fluitisten. Deze zijn op grond van de duidelijk verschillende disciplines ten onrechte samengeplaatst in één afdeling en dus niet vergelijkbaar. Op grond hiervan mag Sanne zich echter wel Nationaal Kampioen Klaroenblazer in de hoogste divisie noemen. Tevens won zij in april j.l. voor de tweede achtereenvolgende keer (!) zowel de ere-divisie als ook de dagprijs voor het hoogste aantal punten ongeacht de divisie tijdens het jaarlijkse solistenconcours van de RKZLSB. Hiermee wonnen leden van St. Martinus voor de 4e keer de genoemde solistenwedstrijden. De tamboer Maurice Roeloffzen won eerder deze titel als solist en tevens samen met zijn broer Armand als duo. Daarnaast was instructeur Michel Mordant als jonge

Vijlense schutterstamboer reeds jaren geleden succesvol, door het concours te winnen (op bijgaande foto staan de trotse winnaars).

Naast het functioneren binnen het klaroenkorps spelen ook de slagwerkers in Houthem een zeer belangrijke rol. Zo krijgen zij allen eveneens een gedegen opleiding van zowel Michel Mordant als Maurice de Lange. Dat ook deze opleiding goed is, bewijzen de eveneens goede resultaten van de Houthemse tamboers, die ook al menige titel in de wacht hebben gesleept.

Winst tijdens solistenconcoursen, Limburgse Kampioenswedstrijden en zelfs Nationale titelwedstrijden behoren tot hun beloning voor keihard werken. Met name deze deelname aan solistenwedstrijden speelt een belangrijke rol in de opleiding binnen St. Martinus. Naast durf en vorming van persoonlijkheid, voeren zaken als een onderling motiverende strijd en als solist je muzikale kunde tonen op een podium, het niveau aanzienlijk omhoog. Het klaroenkorps is tevens bewust al jarenlang lid van de LBT teneinde deelname aan muzikaal hoogstaande activiteiten te kunnen realiseren.

Deelname en winst tijdens diverse bondsactiviteiten hebben de afgelopen jaren bewezen dat de Houthemenaren gezamenlijk tot zeer goede prestaties in staat zijn.

Klaroen-promotie-concerten

Op 13 en 14 april j.l. organiseerde St. Martinus een Avond van de Klaroen en een slagwerk-concertmiddag. De klaroenavond heeft als doel het grote publiek ervan te overtuigen, dat je met een relatief beperkt instrument als de klaroen, met o.a. aanvulling van uitgebreid slagwerk, toch zeer goed muziek kunt maken, die bovendien zeer aantrekkelijk is om naar te luisteren. Men is in dit kader op zoek gegaan naar korpsen, die samen willen werken met St. Martinus om het behouden van de klaroen en het continueren van de Avond van de Klaroen ter promotie van de klaroenmuziek in diverse regio's te garanderen. Op 13 april namen 4 klaroenkorpsen in diverse bezettingen deel aan de eerste klaroen-promotie-concerten. Zo waren er gastoptredens van de muzikanten uit Amstenrade, Klimmen, Schimmert, die samen met St. Martinus borg stonden voor zeer uiteenlopende signaalmuziek van es/bes-klaroen, via

trompetterkorps naar jachthoornkorps. De slagwerk-concertmiddag kende een zeer uitgebreid programma variërend van percussion-solisten uit eigen gelederen via kleine ensembles, drumbands, percussion ensembles en zelfs een melodische percussionsgroep. Zo kwam het weekend wat betreft verdeling van aandacht voor zowel klaroen als slagwerk weer in balans.

Het klaroenkorps is er op dit moment klaar voor om met een homogene groep verder hard te werken aan het muzikale peil en dus te gaan oogsten van de enorme inzet van een groot aantal leden. De huidige uitstraling van het Houthemse klaroenkorps is nu gelukkig zo goed, dat zich jaarlijks zo'n vijftal nieuwe leerlingen aanmelden die graag als hobby willen musiceren in deze vriendenclub.

De jaarlijkse beloning voor de muzikanten bestaat o.a. uit een educatief/ontspannend weekend ergens in Nederland.

Hierbij worden zowel bedrijfsbezoeken, sport en gezellige feesten gecombineerd tot een zeer aantrekkelijk programma.

Maurice de Lange
Klaroenkorps Schutterij St. Martinus
Houthem St. Gerlach.

Het nieuwe konings- (vanaf 1997 keizers-) paar Henny en Phil Wolfs-Van Domburg van schutterij St. Joseph St. Geertruid.

Traditiegetrouw vindt jaarlijks op 2e Pinksterdag in St. Geertruid het Koningsvogelschieten plaats. Het beloofde dit jaar een spannende strijd te worden tussen keizer Math Huits en koning (1994 en 1995) Henny Wolfs.*)

De dag begon 's morgens om 8.00 uur met het opbouwen en versieren van de schuttersweide. Zoals de weergoden de laatste jaren bezig waren leek het geen zonnige dag te worden. Om 14.30 uur verzamelde de schutterij zich om het koningspaar thuis af te halen om dan met een rondgang door het dorp naar de schietweide te verkassen. Na de openingsschoten door de burge-meester en zijn wethouders en diverse ere-gasten kon de strijd losbarsten om het koningschap 1996.

NIEUWE KEIZER SCHUTTERIJ ST. JOSEPH ST. GEERTRUID

Tegen 18.30 uur bleven vijf serieuze kandidaten over, waaronder Henny Wolfs en Math Huits. Nadat de schutter voor Henny Wolfs de vogel "losgeschoten" had, bleek Henny niet bij machte om het restant eraf te halen; een diepe zucht volgde bij Math en zijn familie.

Maar wat gebeurde er om 20.30 uur? Weer dezelfde schutter voor Henny Wolfs liet met zijn schot de vogel een aantal keren rondraaien, waarna Henny deze keer zijn kans greep en zich voor de derde keer achter elkaar koning kon laten kronen. Zijn verdiende keizerschap begrip pas na zijn installatie in 1997.

Deze installatie vindt plaats op vrijdag 23 mei 1997. Tijdens deze installatie zal dan (oud-)keizer Math. Huits opgenomen worden bij de officieren van schutterij St. Joseph; hij zal de rang van majoor gaan vervullen. Tevens wordt er een receptie aangeboden aan 2 jubilarissen, te weten Jean Volders 25 jaar lid en Pim Scheidel, ook 25 jaar lid.

Jan Volders, voorzitter.

*) Henny Wolfs kon dus de regerend keizer Huits ontronen, des te opmerkelijker daar Math Huits in 1985 toen hij keizer werd ook de toenmalige keizer Hugo Lambriex van diens troon stootte. [L.W.]

SCHUTTERIJ ST. MONULPHUS EN GONDULPHUS-ROTEM (slot)

Vóór de aanvang der feestelijkheden op 6 juli 1952, richtte de toenmalige burgemeester Jos Keymis volgende historische woorden tot de Rotemse bevolking: "In naam der gehele bevolking van Rotem dank ik het zestal dat het Oud-Limburgs Schuttersfeest naar België heeft overgebracht. Proficiat en een wel verdiend applaus aan onze Rotemse zonen Klingeleers Jean Henri, Vandeweerd Marcel, Konings Theo, Vandeweerd Mathieu, Vandeweerd Henri en Houben Leon.

Bij het vernemen van de hoge eer, welke ons dorp te beurt viel door het behalen van de eerste prijs op zaterdag 8 juli 1951 's avonds te 9 uur in Horn, werd ons dorp in rep en roer gezet. Met de medewerking van de Harmonie St. Cecilia trokken alle Rotemenaren de helden van de dag tegemoet. Bij het uitstappen van de autobus, welke onze schutterij uit Nederland terugbracht, werden onze mannen in de bloemen gezet, omhelzingen, bloemtuien, redevoeringen, gejubel, zang en dans: in één woord al wat Breugel uit de goede oude tijd tekende, werd hier voor het voetlicht gebracht. Wij hebben die onvergetelijke dag verlengd tot de morgen.

Zo vierde Rotem het feestootaaf verder tot op eens aan de zware taak gedacht werd die Rotem in 1952 zou te vervullen krijgen.

Het zwoegen van enige voormannen der Gilde liet het beste verhoopen. Hier vernoem ik in het bijzonder de Weledele Heren Jean Hubert Henry, Willem Hubert Segers, Jean Henri Klingeleers, Marcel Vandeweerd en het hele bestuur. Ook aan hen een applaus voor de toewijding en offervaardigheid waardoor zij Rotem in staat stellen dit feest in zijn grote omvang te vieren.

De schutterij is de oudste vereniging van ons dorp, die in 1951-1952 tot de hoogste sporten der schutterskunst geklommen is. Ontstaan in de 16e eeuw heeft zij, naargelang de omstandigheden, jaren van zeer hoge bloei gekend. Ten bewijze hiervan getuigen de vele sieraden en medailles. Jammer genoeg gingen in 1922 de oudste verzamelingen dezer bewijsstukken teloor bij de brand in het schutterslokaal. Enige der tientallen overgebleven zilveren platen dra-

gen volgende jaartallen (Reeds vermeld in LS nr 30, maart 1996, J.D.). En uiteindelijk in 1951, de eerste korpsprijs met wisselmedaille van H.K.H. Prinses Wilhelmina, wisselmedaille van Z.M. Koning Albert I en de herinneringsmedaille van H.M. Koningin Juliana.

Zo getroostten zich onze koene schutters alle mogelijke oefeningen om de eer te bemachtigen, van ons dit folkloristisch feest te schenken. Wij zullen dan ook op 6 juli 1952 feest vieren en onze Middeleeuwse gilden zien paraderen door ons versierd dorp. Wij zullen een gezellig samenzijn ondervinden als uit de oude tijd, tot behoud van onze unieke Limburgse folklore.

Burgemeester Jos Keymis.

Ik wens dan ook de Schutterij St. Monulphus en Gondulphus bij voorbaat heel veel succes en alle schutters en bezoekers van dit grote feest een hartelijk welkom op het domein van Ommerstein."

Twee jaar na deze memorabele gebeurtenissen was de schutterij opnieuw in feest. Op 19 augustus 1954 kwam in Rotem het nieuws toe van het Koninklijk Paleis te Brussel dat de schutterij Sint Monulphus en Gondulphus voortaan de titel mag voeren van "Koninklijke Maatschappij", predikaat dat door oud-gouverneur van Limburg H. Verwilghen, alsdan kabinetchef van de koning was ondertekend.

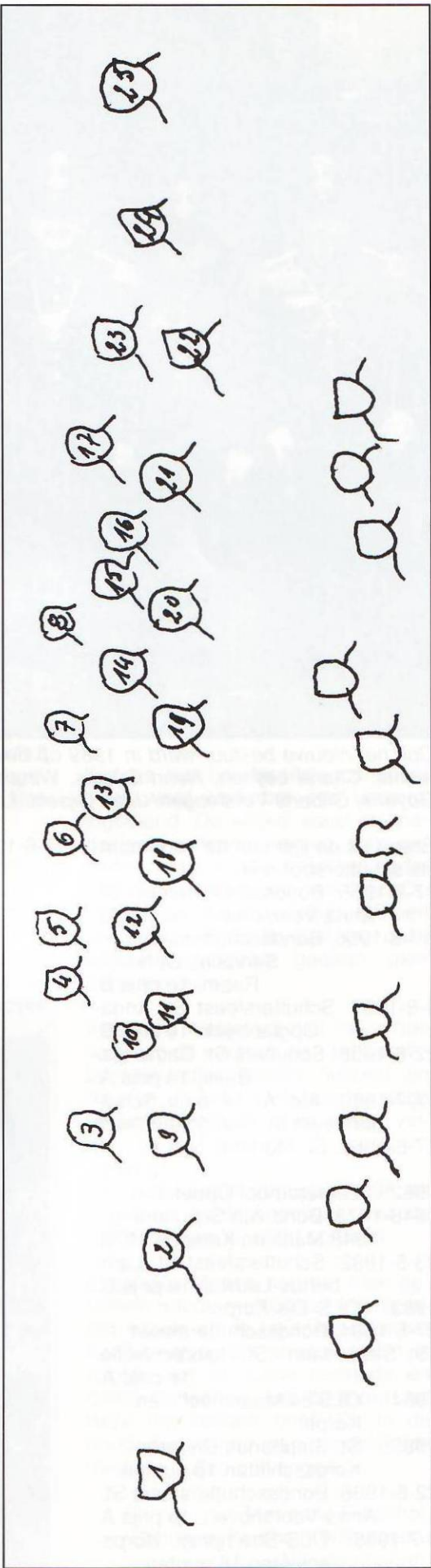
De Koninklijke Maatschappij St. Monulphus en Gondulphus had in deze dagen de wind in de zeilen. In 1959 kregen de leden splinternieuwe uniformen aangemeten en verdween de legendarische pet van het toneel. Bij deze gelegenheid werd bijgaande foto gemaakt.

Foto 1959: 1. Jaak Steegen, 2. Marcel Vandeweerd, 3. ?, 4. Jaak Houben, 5. Jul Dreesen, 6. Felix Dreesen, 7. Jef Severijns, 8. Jaak Urlings, 9. Conrad Houben, 10. Jan Broeckx, 11. Leon Cherlier, 12. Jan Sniijders, 13. Louis Klingeleers, 14. Leon Houben, 15. Albert Vandeweerd, 16. Albert Dirckx, 17. Gerard Opdekamp, 18. Henri Klingeleers, 19. Gerard Weetjens, 20. Jan Dreesen, 21. Piet Jacobs, 22. Jaak Dreesen, 23. ?, 24. ?, 25. Henri Dautzenberg. (zie pagina 19). (De namen van het trommelkorps zijn niet opgenomen).

Regelmatig werd deelgenomen aan de schuttersfeesten van de Bond Maas en Kempen en werd ieder jaar op Pinkstmaandag op eigen terrein de vogel geschoten.

Bij leven en welzijn zal de schutterij St. Monulphus en Gondulphus in 1997 het 400-jarig bestaansjubileum mogen vieren. Dan zal een terugblik over het wel en wee van de schutterij in vier afleveringen in het Limburgs Schutterstijdschrift herinneren aan het taaie leven van de Koninklijke Maatschappij St. Monulphus en Gondulphus van Rotem. Dit was niet altijd rozegeur en maneschijn. Tijden van verdrukking, oorlog en crisisjaren hebben het levensbestaan van onze schutterij meer dan eens bedreigd. Maar telkens traden voormannen in hart en nieren Rotemenaren op om hun geliefde Gilde van de ondergang te redden. De Weledele heren Jean en Hubert Henry en de heren van Ommerstein, om maar enkele te noemen, traden dan in stilte op als weldoeners om de oudste vereniging van hun dorp te steunen.

Ups and downs heeft ook de schutterij van Rotem gekend zoals iedere schutterij in het Maasland er mee te kampen kreeg. Moge dit fiere korps, zoals hier afgebeeld op een foto uit 1992 tijdloos de toekomst overwinnen.

Ook het nieuwe bestuur werd in 1989 op de gevoelige plaat vereeuwigd. Op de foto herkennen wij van links naar rechts: Charel Leysen, Henri Gysels, Winand Leenders, Mathieu Dautzenberg, Leon Gijssels, Albert Quix, Jozef Goyens, Gilberts Versleegen, Jaak Gijssels, Leon Goyens en Jaak Steegen.

Greep uit de lijst van de voornaamste schutterstroofeën:

- 17-7-1955: Bondsschuttersfeest St. Anna-Voorshoven, 1e prijs B.
- 17-8-1956: Bondsschuttersfeest St. Servatius-Ophoven Raam, 1e prijs B.
- 4-8-1957: Schuttersfeest St. Anna-Opplabbeek, 1e prijs B.
- 22-6-1958: Schutterij St. Catharina-Beek, 1e prijs A.
- 17-7-1960: Afd A. 1e prijs Schuttersfeest St. Harlindis-Ellikom
- 17-6-1962: St. Martinus-Niel As, 1e prijs.
- 1962: Lentetornooi Opoeteren
- 1948-1973: Bond van Schutterijen 1948 Maas en Kempen 1973.
- 23-5-1982: Schuttersfeest St. Lambertus-Louwel, 1e prijs C.
- 1983: OLS-Eijs Korps
- 27-5-1984: Bondsschuttersfeest St. Sebastiaan - St. Huibrechtstlille, 1e prijs A.
- 1984: OLS'84 Maasmechelen Korps.
- 1985: St. Stephanus-Dieteren Korpsschieten 18 punten.
- 22-6-1986: Bondsschuttersfeest St. Anna-Voorshoven, 1e prijs A.
- 6-7-1986: OLS-Stramproy Korps-schieten 18 punten.

- 7-6-1987: Bondsschuttersfeest St. Martinus-Grootbeersel, 1e prijs B.
- 26-7-1987: Bondsschuttersfeest St. Catharina-Beek Bree, 1e prijs C.

Koning

- 1948-1950 H. Klingeleers
- 1953-1954 L. Klingeleers
- 1964 Jacobs Pieter.

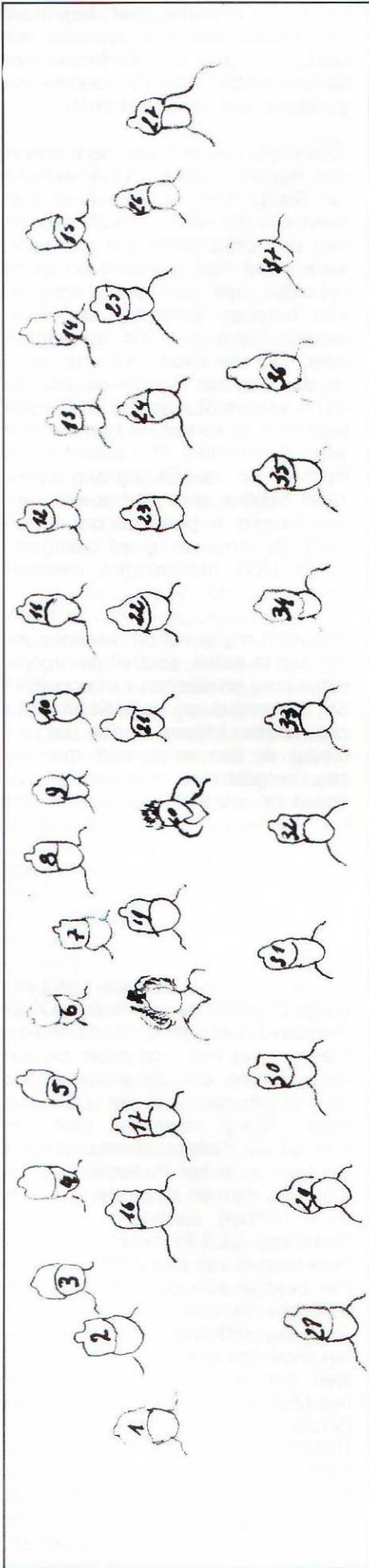
Schutterij St. Monulphus en Gondulphus-Rotem in 1992:

1. Kunnen Henri, 2. Notermans Pierre, 3. Leenders Jos, 4. Klingeleers Jan, 5. Vastmans Edgard, 6. Dautzenberg Mathieu, 7. Peeters Jan, 8. Gielen Theo, 9. Brenkers Leopold, 10. Goyens Leon, 11. Urtings Jean-Pierre, 12. Koolen Leon, 13. Vanroten Tony, 14. Kunnen Theo, 15. Lenders Francois, 16. Lemerichs Pierre, 17. Goyens Jozef, 18. Coolen Mia, 19. Custers Jean-Louis, 20. Vanheinsbergen Mariette, 21. Verslegers Gilbert, 22. Verslegers Leo, 23. Stegen Jaak, 24. Gijssels Jaak, 25. Leenders Jaak, 26. Peeters Linda, 27. Vanroten Wendy, 28. Leenders Raf, 29. Grooten Andy, 30. Grooten Timmy, 31. Klingeleers Ronny, 32. Geurts Barbara, 33. Hoeven Jimmy, 34. Geurts Tamara, 35. Bosmans Gunther, 36. Verslegers Ronny, 37. Gijssels Eric. (zie pagina 21).

Ridder Charles Leon Moreau de Bellaing (1893-1969)
Heer van Ommerstein.

Joannes Daamen.

OLS-1996

De dagen voorafgaande aan het OLS-1996 werden geplaagd door fikse regenbuien. De weersvoorzichten voor 7 juli voorspelden ook niet veel goeds. Er werd gevreesd voor een 'Stokkem-effect'; een OLS dat door weersomstandigheden met verliezen eindigt.

De weergoden staken hun donderkoppen regelmatig op, maar andere krachten waren sterker en zorgden voor ideaal weer. Samen met de perfecte organisatie van dit OLS konden schutters en bezoekers genieten van een OLS dat geslaagd genoemd mag worden.

Naar schatting 35.000 bezoekers kwamen naar Bocholt en omzoomden de optochtroute. Na de optocht genoten de meesten van hen met volle teugen van het OLS rond de Damburg.

Voorwaarden

De voorwaarden om in Belgisch-Limburg een OLS te organiseren zijn minder gunstig als in Nederlands-Limburg. Sponsors zijn moeilijker te krijgen, zeker na het OLS in Stokkem. Jos Michels, voorzitter van de Stuurgroep OLS-1996 onderstreepte dit nog eens extra tijdens de laatste persconferentie voorafgaande aan het OLS. Jos Michels: "We zijn er in geslaagd om

sponsors te vinden, maar de dag zelf zal bepalend zijn of wij ook met een financieel verlies zullen eindigen, 7000 betalende bezoekers hebben we nodig om uit de financiële gevarezone te blijven".

Lei Stals stelde als President van de OLS-Federatie dat hij het volste vertrouwen had in de organisatie van het OLS in Bocholt. "Als het hier niet lukt, dan lukt het nergens meer", aldus Lei Stals.

Een schuttersfeest van enige omvang kan niet meer zonder steun van buiten. Dat geldt eens te meer voor een OLS. Schutterij St. Laurentius uit Bocholt was zich hiervan ook bewust en was maar wat blij dat hun burgemeester Jos Michels zich opwierp om voorzitter te willen zijn van de Stuurgroep OLS-1996. Alvorens de Stuurgroep van start ging om allerlei zaken te regelen voor het OLS-1996, werd een analyse gemaakt van alle zaken die aan de orde komen of kunnen komen bij de organisatie van een OLS. Aan de hand van de verkregen resultaten maakten zij een prognose op voor het OLS-1996 in Bocholt.

Deze resultaten werden door de Stuurgroep OLS-1996 vervolgens verwoord in de richting van de OLS-Federatie. Zij stelden daarbij zeer nadrukkelijk hun voorwaarden, daaraan toevoegend dat wanneer

de OLS-Federatie niet tegemoet zou komen aan hun wensen het bestuur van de OLS-Federatie beter kon omzien naar een andere organisator van het OLS-Feest.

"Duidelijke taal spraken de mensen van Bocholt", aldus OLS-President Lei Stals. "Toen al was ik er van overtuigd dat we te maken hadden met een organisator die zijn huiswerk goed had gemaakt en geen behoefte had aan een herhaling van hetgeen schutterij St. Elisabeth-Stokkem in 1994 is overkomen. Om die reden was het voor mij dan ook niet moeilijk om aan de eisen van de Stuurgroep OLS-1996 tegemoet te komen. Ik heb me niet vergist. Schutterij St. Laurentius uit Bocholt en de Stuurgroep OLS-1996 hebben mijn vertrouwen niet beschaamd. Ik ben trots dat ik een dergelijk mooi en goed georganiseerd OLS heb mogen meemaken".

Het voert mij te ver om allerlei punten aan te halen, waaruit de organisatorische kwaliteiten van schutterij St. Laurentius en haar Stuurgroep zou moeten blijken. Ik doe dat niet omdat ik dan misschien mensen zou vergeten te noemen en ze daardoor zou kwetsen. Laat ik het kort samenvatten door te stellen dat ook deze OLS-organisator ons een perfecte organisatie heeft geleverd waarvan het draiboek bruikbaar is voor een volgend OLS.

Blamage

In oktober 1981 citeerde het Limburgs Dagblad de toenmalige OLS-President Leo Jans. Jans stelde toen dat het niet lang meer zal duren alvorens ook de vrouw onder de schietboom van het OLS zal staan. Pijnlijk moet het toch zijn voor al die Federatiebestuursleden die toen al in het Federatiebestuur zaten en toen de uitspraak van Leo Jans hebben aanhoord. In 1987 herhaalde OLS-President Lei Stals de woorden van Leo Jans uit 1981. Het bestuur van de OLS-Federatie beloofde toen in het voorjaar van 1988 een standpunt bekend te stellen over het deelnemen van vrouwen aan de schietwedstrijden op het OLS. Helaas het bleef bij een belofte.

Daarna is er diverse malen en bij meerdere gelegenheden het Bestuur van de OLS-Federatie er op gewezen dat zij het 'probleem' van de vrouw onder de OLS-schietboom bespreekbaar moet maken.

Nu wordt het bestuur van de OLS-Federatie door Gouverneur Hilde Houben-Bertrand (onder luid applaus) afgerekend voor hun trage optreden. Deze blamage had het bestuur van de OLS-Federatie (nota bene op het hoogfeest van de OLS-Federatie; het OLS) bespaard gebleven kunnen zijn als ze het 'probleem' van de vrouw onder de OLS-schietboom bespreekbaar hadden gemaakt. In Noord-Brabant (waar de historische wortels van het schutterswezen net zo diep gaan) heeft men het 'probleem' van de vrouw onder de schietboom wel bespreekbaar gemaakt. Het aanzien van het Noord-Brabantse Federatiebestuur is met sprongen vooruit gegaan.

Niet verwacht

Elk jaar verdwijnen er van het OLS-feestterrein naast zaken als stoelen, parasols ook de nodige glazen. De schuld wordt meestal gelegd bij de schutters. Dit jaar werd echter anders bewezen. Een fotograaf, die regelmatig op schuttersfeesten zijn foto's te koop aanbiedt, werd op heterdaad betrapt bij het stelen van de nodige bierglazen.

Wat niemand ooit verwacht had, is toch gebeurd. Schutterij St. Joris uit Kaulille behoort al jaren tot de toppers van het OLS. Nota bene dit jaar winnen zij het OLS. Vooral om sponsorredenen ware het beter geweest als het volgende OLS minimaal 25 kilometer verder georganiseerd zou worden.

Kaulille behoort tot dezelfde gemeente als Bocholt. Het laat zich nu al raden wie er voorzitter zal worden van de Stuurgroep OLS-1997; Burgemeester Jos Michels natuurlijk.

De organisatorische kwaliteiten van Jos Michels werden alom geroemd. Zijn naam werd zelfs in de feesttent openlijk genoemd als een goede opvolger van Lei Stals als OLS-President.

Kavelen

Aanvankelijk liet het zich aanzien dat het OLS dit jaar meer dan drie dagen zou gaan duren. Maar liefst 33 schutterijen moesten terugkomen om te kavelen. Drie van deze schutterijen bonden onderling de strijd aan, omdat zij bij een eventuele overwinning het OLS toch niet mochten organiseren. Deze schutterijen waren St. Petrus-Kelpen Oler, St. Joseph-Koningsbosch en de Kon. Schutterij St. Sebastianus-

Voerendaal. Door een sterfgeval besloot schutterij St. Joseph-Buchten niet meer deel te nemen aan het kavelen. Op zaterdag 13 juli bonden dus 29 schutterijen de strijd aan; allen met het vooropgestelde doel om D'n Um mee naar huis te nemen.

Toch bleken de zenuwen sterker dan de meeste schutters en bleven er op die zaterdag nog maar drie schutterijen over. Op zondag werd de strijd weer opgepakt. Al vrij snel viel schutterij St. Martinus-Kessenich af. Tijdens de vijftigste kavelronde (alweer een nieuw record) werd het zestal van schutterij St. Joris-Kaulille winnaar. Schutterij St. Andreas-Melick haalde een eervolle tweede plaats.

Tips

Ik kan het niet nalaten om de organisator van het OLS-1997 enkele tips mee te geven waarmee ze hun voordeel kunnen doen. Het betreft de feestgids, de strooifolder en de promotie in Nederlands-Limburg. Naast nogal wat fouten en omissies in de feestgids, was de kwaliteit van de omslag niet bepaald inktvast.

Om de plattegrond van Bocholt goed te kunnen bestuderen, moest je de feestgids openbreken om dan tot de vaststelling te komen dat de twee pagina's niet goed op elkaar aansloten. Op de plattegrond in de strooifolder vond ik maar liefst zes fouten. Jammer want de feestgids en de strooifolder zijn voor velen

een gewild verzamelobject. De forse prijs van de feestgids (BEF 100) rechtvaardigt alleszins een betere kwaliteit en een foutloze inhoud, zeker als daarbij in ogenschouw genomen wordt dat met de opbrengst uit de advertentiegelden de drukkosten van de feestgids al ruimschoots betaald zijn.

In Nederlands-Limburg is er nauwelijks aandacht gegeven aan het OLS-1996. Het tijdig verspreiden van strooifolders en affiches via o.a. de VVV kan nog meer gasten naar het OLS trekken. Zeker omdat de organisator ook aandacht had besteed aan de kinderen middels een pretpark op het OLS-terrein.

Gefeliciteerd

Bedankt schutterij St. Laurentius en Uw Stuurgroep. U heeft een groot aandeel gehad in het welslagen van dit OLS. Een OLS dat de historie in zal gaan als een goed georganiseerd OLS. Nóg veel belangrijker echter vind ik de positieve uitstraling die dit OLS heeft opgeleverd. Geen verkeerd woord in de pers. Belgisch-Limburg is weer vol vertrouwen om een OLS te organiseren.

Vanaf deze plaats feliciteert de redactie van het Limburgs Schutters-tijdschrift schutterij St. Joris-Kaulille met de behaalde overwinning. Wij wensen U alvast veel succes toe bij de organisatie van het OLS-1997.

Wim Pijpers.

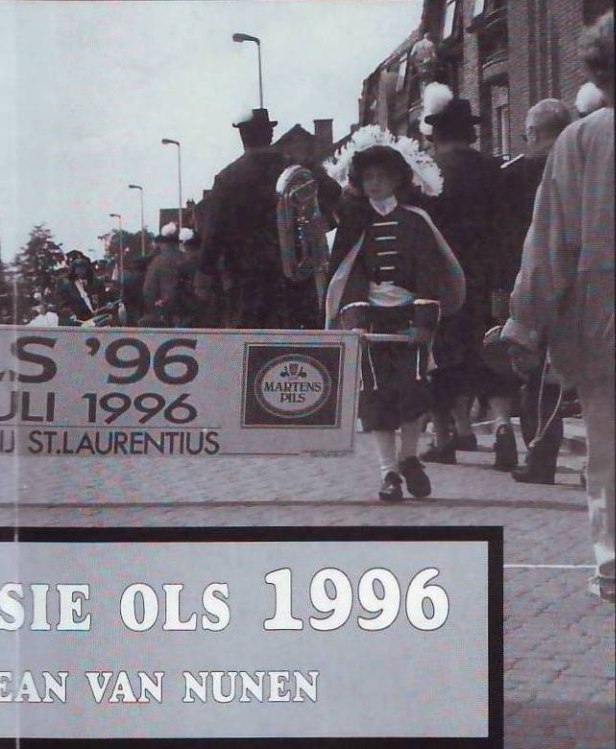

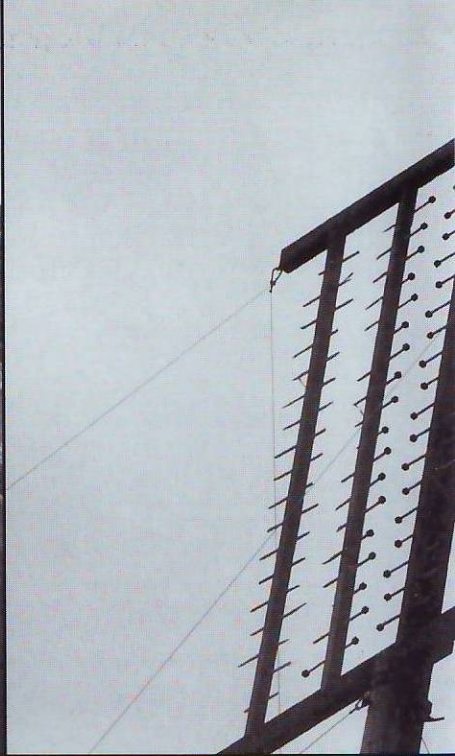
FOTO IMPRESSIE
FOTOGRAAF: JEAN

SIE OLS 1996
EAN VAN NUNEN

**PROFICIAT
ST. JORIS U**

SCHUTTERIJ
T KAULILLE

GROTE ONDERSCHIEDING VOOR OLS IN BOCHOLT

Dat de schutterij St. Laurentius en de brouwerijgemeente Bocholt zulk een prachtig OLS-feest zouden organiseren, hadden weinigen durven voorspellen. Burgemeester en stuurgroepvoorzitter Jos Michels en zijn medewerkers verdienen dan ook alle lof!

Goede promotie

Eens er een logo was ontworpen, werd deze gebruikt op strooibriefjes, folders, affiches, reclameborden langs de wegen en op de omslag van het OLS-programmaboekje. De monumentale ingangspoort uit 1715 van de Damburg gaf de locatie aan waar het OLS-gebeuren zou plaatsvinden.

Het grootste schuttersfeest uit de beide Limburgen kwam aan bod bij TV-Limburg, bij VTM (Vakantiekriebels) en ook de BRTN kondigde het aan als topevenement (in "Fienacolada", echter met beelden van een "vogelschieting"). De radio besteedde er zoals steeds aandacht aan en ook de geschreven pers titelde o.a. "Bocholt ontvangt zondag d'n Ouwen Limburger" (Roger Dreesen in Het Laatste Nieuws), "Weer of geen weer, de schutters komen toch" en "Bocholt bewijst dat ook een kleintje het OLS kan organiseren" (uitspraak Jan Grondelaers, voorzitter van de schuttersbond

Maas en Kempen - bijdragen van Jos Thomassen en Jef Smeets in het Belang van Limburg), "Oud Limburgs Schuttersfeest aan de Damburg" (Leon Snoeks in Het Nieuwsblad). In het Limburgs Dagblad besteedde Jan van Lieshout liefst drie pagina's aan het OLS "Bocholtenaren heten Limburgers welkom ..."

Plechtige hoogmis

Vicaris Van Herck, gesteund door andere priesters, ging voor in de eucharistieviering in de Sint Laurentiuskerk. Deze parochie kent ook een bekende Sint Christoffelverering die terug aan belangstelling wint. In zijn homilie stelde hij dat de Bocholtse "torenkruiers" die in het verleden hun toren konden verplaatsen, ook in staat zijn een OLS te organiseren. Deze mis werd prachtig opgeluisterd door het koor Bocanto onder leiding van dirigent Paumen. In stoet ging het na de mis terug naar de feesttent waar de Limburgse vlaai en de koffie heerlijk smaakte, ook voor minister Karel Pinxten, zondag afwezig omwille van de Landbouwdagen in Alden Biesen.

Receptie op het gemeentehuis

Jos Michels verwelkomde de erenodigden waaronder de beide gouverneurs en minister Theo Kelchtermans. Vervolgens beschreef hij het OLS als een oogstrelend iets met op het eind hoerageroep maar ook teleurstelling en de schouderklopjes voor wie het heeft "verknald".

De heer Teunen, afgevaardigde van minister-president Van den Branden, stelde het project "Vlaanderen 2002" voor. Hij deed daarbij de suggestie om in 2001 een Belgische schutterij het OLS te doen winnen. Die zijn dus al van een hoofdsponsor verzekerd!

Na het proeven van de plaatselijke specialiteiten en de ondertekening van het gulden boek, stapte het gezelschap op de twee autobussen van "De Lijn".

Ceremoniële opening

Het voetbalplein van Bocholt diende hiervoor als decor. De vlaggenparade werd begeleid door de Koninklijke Harmonie Sint Laurentius uit Bocholt. De Europese vlag werkte tegen (onder invloed van de Engelse dulle koeien?), maar ook de Nederlandse vlag geraakte niet omhoog. Gelukkig brachten de vendeliers van schutterij Sint Joris-Kaulille een smetteloze vendelgroet die door de talrijke aanwezigen op de tribune werd gesmaakt. De beide gouverneurs werden geflankeerd door OLS-president Lei Stals en vice-president Mon Vranken (voorzitter schietcommissie en Bond de Maasvallei).

Openingstoespraken

Schutterijvoorzitter Henri Ooms van schutterij Sint Laurentius deed de verwelcoming en hoopte op een sportieve strijd op dit 80ste OLS. Burgemeester Jos Michels, ook voorzitter van de stuurgroep, zegde een sober en goed feest te hebben nagestreefd. Hij dankte de 800 vrijwilligers en ook het federatiebestuur. Zij hebben geen te hoge eisen gesteld, maar enkel voorwaarden onderlijnd die een OLS-organisatie nu eenmaal stelt. Wij hebben er vooral een jeugd vriendelijk feest van willen maken.

OLS-president Lei Stals wees op het belang van de media.

In Bocholt heb ik ook "een sfeer van welkom" ondervonden. Onze schutterijen bleven eeuwenlang overeind omdat zij oude leuzen in hun vaandel voeren: "Voor outer, heerd en troon". Schutters zijn levende monumenten van onze volkscultuur en dat biedt perspectieven voor de toekomst. Voor de overleden schutters werd even recht gestaan en de stilte bewaard, wat op andere momenten spijtig genoeg niet zo was.

Baron van Voorst tot Voorst, Nederlands commissaris van de koningin in Limburg, hoopte dat Stramproy zou winnen, vermits zij het laatste jaar zelfstandige gemeente zijn. Voor het ereschot had hij geoefend in Spaubeek.

Hilde Houben-Bertrand, de eerste vrouwelijke gouverneur van Belgisch Limburg, noemde het OLS dé gebeurtenis van het jaar en ze wil de traditie van haar voorganger Harry Vandermeulen verder zetten. Ze stond even stil bij de historie en de betwistingen van Bocholt met

hun burens rond heide- en weidegronden. Zij tipte op de burens uit Kaulille. Het doet deugd dat de vrouw ook haar plaats heeft in de schutterij, maar waarom mogen zij vandaag niet onder de schietboom? Voor de afgesproken hulding van de winnaar in Maastricht hoopte ze om ons te kunnen verwelkomen in ... Hasselt.

Mgr. Maessen, OLS-moderator, bad daarna het openingsgebed, waarna Lei Stals de heildronk deed op Koningin Beatrix en Koning Albert II, "dat zij leven!" Het zangkoor Bocanto sloot de feestzitting plechtig af.

Ere-schoten

Benieuwd was iedereen vooral wat Hilde Houben-Bertrand er van zou terechbrengen na de treffer van Baron van Voorst tot Voorst. Toen ze raak schoot was het alsof zij het OLS had gewonnen. Daarna konden een paar prominenten zich veroorloven om te missen, alsof ze wilden bewijzen dat het toch zo simpel niet was.

De optocht van 165 schutterijen

In het centrum van Bocholt stonden de tribunes in de buurt van de Sint Laurentiuskerk en van de brouwerij Martens. Ze vormden het decor voor de kleurrijke groepen, waaronder enkele in nieuw uniform, die dank zij het zonnig weder mooi tot hun recht kwamen.

De juryleden op de tribune en langs het parcours deden hun uiterste best om alles goed te beoordelen en ze lieten zich wellicht niet beïnvloeden door het applaus dat voor de ene groep al luider klonk dan voor de andere.

Algemeen kwamen de deelnemers goed voor de dag, al vielen enkele bordjesdragers uit de toon, daar waar veel jeugdigen handgeklap uitlokten met hun optreden. Via de dreef van de Damburg kwamen de schutterijen toe op het schietterrein om er deel te nemen aan de verschillende nevenwedstrijden.

De schutters bleken zeer tevreden over de optochtroute en over de belangstelling onderweg.

Het feestterrein

Een mooiere inplantingsplaats had men niet kunnen uitzoeken. Gelukkig heeft Bocholt zulke terreinen beschikbaar. Dadelijk viel ons het kinderdorp op met de paratoren en andere vermakelijkheden voor de jeugd. De gezinnen waren dan ook talrijk aanwezig met hun kroost. De drank- en eettenten en kraampjes waren verspreid over het terrein en overall heerste een prettige sfeer en was men druk doende om de hongerige magen en dorstige kelen te verzorgen. Muzikale klanken in de feesttent die steeds bezet was, ook al was het mooi weer en waren er velen buiten om mee te luisteren.

De plaats van gebeuren was echter, zoals steeds, het schietterrein waar vanaf het eerste tot het laatste schot veel supporters en toeschouwers de prestaties op de voet volgden. De pers was net als bij de optocht ook op het feestterrein goed aanwezig zodat er op radio en TV verslag kon uitgebracht worden. Aan de stand van Omroep Limburg (beter bekend als de ROZ), vlak achter de schietbomen, kon men live de verslaggeving volgen en kon men de schutterijen aflezen die 36 keer raak hadden geschoten. Als er tijdens het kavelen een schutterij miste, dan werd de naam doorgestreept.

De nevenwedstrijden hadden plaats in de buurt van het voetbalterrein. Daar waren ook de hulp- en ordediensten gevestigd. Ze hadden niet zoveel werk als in Stokkem.

Vanuit een Rijkswachthelicopter werd de verkeerssituatie doorgegeven aan de verschillende verkeersposten.

Op het terrein hield de politie toezicht onder leiding van Mathieu Goossens, hoofdveldwachter van Bocholt, net als Eddy Bekaert brigadecommandant van Bree, die samen deel uitmaakten van de Sectie Overheid.

Souvenirs?

Een speciale stand was ook opgesteld op het terrein nabij de ingang met allerlei souvenirs met het OLS-logo erop. Verder andere aandenkens over het schutterswezen en ook foto's van vorige schuttersfeesten. Ook onze eigen stand van het Limburgs Schutterstijdschrift permanent bemand door Wim Pijpers (die zijn verlof kon verlengen) en echtgenote. Sommige schutterijen hadden er wel, andere, spijtig genoeg, weinig belangstelling voor. Jammer, het gaat toch om "hun" eigen periodiek die in vele middens

goed onthaald wordt. Ook de nieuwe Belgische gouverneur had er al kennis mee gemaakt, vertelde ze aan Bob Degol, die haar uitlegde waarom hij als Antwerpenaar zoveel interesse heeft betoond en nog betoont voor het Limburgse schutterswezen.

Spijtig dat er ook vele bierglazen werden meegenomen als souvenir, ondanks het herhaaldelijk verzoek over de micro om zulks niet te doen! De gevoelens van broederlijkheid tussen de beide Limburgen, worden hierdoor door sommigen met de voeten getreden.

De schietwedstrijd om de "Um"

De schutterijen bleken goed in vorm te zijn en er bleek niet zoveel wind dan de vorige dagen het geval was geweest. Toen de wedstrijd wegens de invallende duisternis werd stilgelegd waren er nog liefst 33 schutterijen in wedstrijd waaronder Voerendaal, de vorige winnaar. Opvallend was ook dat 4 van de 8 schutterijen uit de fusiegemeente Kinrooi in wedstrijd bleven. Was het omdat hun gemeente dit jaar het 25-jarig bestaan viert?

Besluit van het 80ste OLS

Zoals gesteld in de aanhef: Bocholt bewees hoe men een goed OLS kan organiseren, mits de weergoden wat meewerken, of was het Sint Laurentius, de schutspatroun die hiervoor zorgde?

Werner Smet.

KONINGSVOGELSCHIETEN TE BRUNSSUM

Het veertigste Koningsvogelschieten van schutterij Sint Gregorius de Grote van ná de heroprlichting vond plaats op Hemelvaartsdag, 16 mei jl. Veertig jaar geleden was het voor 't eerst, na 17 jaar geslapen te hebben, dat de Brunssumse schutters van St. Gregorius de zware buks richtten op die traditionele houten vogel. Destijds nabij het schutterslokaal van generaal Piet Schobben, café Sint Brigid. In 1996 schiet St. Gregorius op schietterrein "d'r Knoa", gelegen op de Klingelsberg, helemaal aan de rand van het uitdijende Brunssum.

Ter herinnering aan het 8e lustrum vanaf 1956 brachten leden en ereleden van de oudste vereniging van Brunssum een groet aan de overleden Sint Gregorianen. Een tweetal kransen werd op de begraafplaats met veel eerbetoen achtergelaten als tastbaar bewijs van waardering voor deze overledenen.

Na de H. Mis, bezoek aan begraafplaats en het ophalen van de koning van 1995, Ruud Martens, marcheerde de schutterij naar het hoogstgelegen plekje van Brunssum. Op "d'r Knoa" stonden twee vogels gereed om naar beneden gehaald te worden. Na het traditionele schuttersgebed, uitgesproken door geestelijk adviseur pastoordeken drs. L.M.J.M. Kleinen en de gebruikelijke ereschoten door Brunssums notabelen startten de schutters met schieten.

83 Schoten had Peter F. Heinen nodig om zich voor de derde maal het schutterszilver om te laten hangen. Samen met zijn vrouw Jannie zal hij de hoogste eer op de schuttersweiden die Limburg rijk is verdedigen.

Het Erebestuur - een groep van sympathisanten - is eveneens zo'n 40 jaar geleden ontstaan. Deze mensen dragen jaarlijks een bedrag bij waarvan de Brunssumse schutterij deels gefinancierd wordt. Daarbuiten is het in de loop der jaren een vriendenclub geworden. Elk jaar treffen zij elkaar op hun ledenvergadering, kampioenschap met de zware buks, maar met name met Hemelvaart, het koningsvogelschieten. Gijs van Ham kon zich bij het 93e schot wederom koning van het Gregoriaanse Erebestuur noemen.

Zoals gebruikelijk vond de kroning op het schietterrein plaats waarna de schutterij met de nieuwe koningen in hun midden afmarcheert naar het schutterslokaal. Hier wordt op het koningsbal uitgebreid nagekaart over een koude maar fijne dag in mei 1996.

Jean-Pierre Schobben

Schutterij St. Gregorius de Grote tijdens het eerste bondsfeest van de schuttersbond St. Gerardus in 1996.

INGEZONDEN BRIEF

Op zondag 23 april 1995 werd het bondssolistenconcours georganiseerd door schutterij St. Sebastiaan-Eys.

Onze schutterij, schutterij Koningin Wilhelmina-Nieuwenhagen, deed met diverse groepen mee. Solisten, duo's, quintet en septet. Dit niet zonder succes.

Het duo Angelique en Antoin Purschel kwam uit in de derde divisie en behaalde 104,5 punten. Dit hield in dat zij promotie behaalden en ook een medaille. Eén medaille werd ter plaatse uitgereikt en de andere zou nagezonden worden. Verwacht werd dat uiterlijk begin juni 1995 de medaille aan Angelique uitgereikt zou kunnen worden. De maanden verstreken en al wat kwam was géén medaille.

Op onze feestvergadering, 29 oktober 1995, was een bondsbestuurslid aanwezig. Verzocht werd om de medaille alsnog op te sturen.

Tijdens het bondssolistenconcours 1996 werd wederom een verzoek ingediend. De winkel waar de medailles vandaan kwamen was gesloten, maar er zou voor een andere medaille gezorgd worden. Op het bondsfeest in Valkenburg heeft wederom een bestuurslid van onze schutterij navraag gedaan over deze medaille.

Inmiddels weten wij niet meer hoe vaak wij dit verzoek aan de bondsbestuursleden gericht hebben en moeten dit helaas als een ernstige tekortkoming van deze leden vinden.

Het is nu begin augustus 1996 en nog altijd heeft Angelique niet de medaille waar zij recht op heeft.

Even was bij ons nog het idee gekomen om de medaille zelf na te laten maken en de rekening naar het bondsbestuur op te sturen. Dit is echter niet de juiste methode en daarom hebben wij besloten tot deze ingezonden brief. Dit in de hoop dat we nu dan eindelijk de medaille zullen ontvangen.

Marianne Purschel,
Schutterij Koningin Wilhelmina-
Nieuwenhagen.

de onmisbare schakel... als het om feesten gaat!

HANSEN DRANKEN & **HANSEN Evenementen**

LINNE 46 53 00 LINNE 46 57 75

Als smaak de keuze bepaalt

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
DORPSSTRAAT 54
5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
TEL. 0492-550792
FAX 0492-522269

Nog steeds fabriceren wij de alom bekende Drummen Buksen voor zeer aantrekkelijke prijzen in de calibers 12 en 16.

Ook verkrijgbaar toebehoren zoals:

- * Slaghoedjes van diverse merken zoals: Hirtenberger, Focchii, CCI, Federal, etc.
- * Kruitsoorten: TP 103, Vectan BA 10, tegen zeer scherpe prijzen.
- * Hulzen in calibers 12 en 16 precisie gegarandeerd op 0.01.
- * Scherpe aanbiedingen betreffende weegschalen:
Dillon mechanische weegschaal f 125,00
Dillon digitale weegschaal f 575,00

Superaanbieding:

- * Tril- en Draaitrommels voor het schoonmaken van de hulzen v.a. f 179,00
Granulaat hiervoor - per zak f 29,50

* VOOR DE WINTERMAANDEN:

- Nieuw of tweede-hands luchtbuksen**
- * Luchtbuksen te koop van de merken: Walther, Anschuts, Diana, Feinwerk bau en Hammerli, tegen zeer scherpe prijzen. Eventuele inruil mogelijk.

Fa. Maurice Drummen & Zn.
Valkenburgerweg 49
6361 EB NUTH - NEDERLAND
Tel. 045-5241220
Fax 045-5245330

OVER ONEERVOLLE STRAFFEN

"Eer en schande: volksgebruiken van het oude Brabant" is de titel van een werk van Gerard Rooijackers uit 1995¹. In de inleiding schrijft hij: "Eer speelde in het dagelijkse leven op het pre-industriële platteland een grote rol. Wilde men als volwaardig lid van de plaatselijke gemeenschap worden erkend dan was men 'een man van eer' die 'naar eer en geweten' handelde ... Afwijkend gedrag kon gevoelig eer-verlies opleveren waardoor men de schande over zichzelf en zijn of haar familie afriep".

Ook de overheid speelde in haar strafmaat en strafvoltrekkingen in op deze algemeen heersende opvattingen. De laatste jaren hebben historici uit binnen- en buitenland vanuit antropologische en/of sociologische hoek zich uitgebreid gebogen over wat de Fransen "mentaliteitsgeschiedenis" noemen². Het is daarbij komen vast te staan dat de in onze ogen brutale en onmenselijke openbare strafvoltrekkingen zeker niet enkel de bedoeling hadden terreur te zaaien onder de "lagere volksklassen" en op die manier volgzzaamheid en onderwerping af te dwingen. Evenmin waren het toegevingen aan de "onbeschaafde instincten" of de "sensatiezucht" van de massa.

Die straffen hadden wel degelijk ook een soort opvoedkundige functie. Zij dienden o.a. de bevolking ervan te overtuigen dat sommige misdrijven zo "oneervol" waren, dat zij enkel door "oneervolle" straffen uit te boeten waren.

Als voorbeeld mag gelden de doodstraf door ophanging die als infamer gold dan de onthoofding met het zwaard en die daarom haast nooit aan edellieden werd voltrokken.

Minder drastische straffen hadden bovendien een "zuiverende" betekenis: nadat de "delinquent" ze had ondergaan, was daarmee de door hem begane "smet" uitgewist en kon hij opnieuw met een schone lei beginnen.

Deze ideeën en waardeoordelen weerspiegelen zich natuurlijk ook in de manier waarop de schutten binnen hun vereniging met elkaar omgingen: Jos Gerits heeft er een hoofdstuk van zijn doctoraalscriptie aan gewijd³.

Deze "rituele repertoires" - de term is weer van Rooijackers - vallen af te lezen uit de bewaard gebleven reglementen uit de 17de en 18de eeuw. We lezen daarin -positief - de plichten van de gildebroeders en -negatief - de gedragingen die absoluut niet door de beugel kunnen. Soms wordt de bestraffing overgelaten aan de "discretie" van de schuttenmeesters maar vaak staat de strafmaat vermeld. Men denkt dan natuurlijk op de eerste plaats aan de spreekwoordelijke "amen, vaten, kintjes, tonnen" bier, maar er bestonden toch ook andere boetes zoals b.v. het offeren van een waskaars voor het beeld van de schutspatroon, een effectieve "geldelijke amende" of schorsing.

De verwachte opvoedkundige waarde van de straffen blijkt ook uit het feit dat de schutten soms verplicht worden de uitvoering ervan bij te wonen en zeker de jongeren aan wier "opvoeding" nog gewerkt wordt: "Qu'il appartiendra toujours a ceux de la jeune schutterie d'assister toujours a des executions et peines exemplaires" (Meerssen, reglement 1699)⁴.

Een in het Limburgse land veelvuldig voorkomende straf is de waterstraf⁵. Jean Walraven heeft er in dit tijdschrift reeds eerder over geschreven⁶ en G. Rooijackers signaleert hetzelfde fenomeen in Brabant⁷.

Het betreft een straf die waarschijnlijk wel in de meeste schutterijen zal zijn toegepast, maar de schriftelijke weerslag ervan is toch eerder beperkt. We treffen ze in lang niet alle oude reglementen aan, naar het zich laat aanzien niet omdat ze onbekend was, maar omdat ze als iets vanzelfsprekends werd ervaren en dus niet speciaal moest aangehaald worden. Men zou ook kunnen veronderstellen dat het in de ogen van de meeste optekenaars om iets zo banaals en/of triviaals ging dat het geen plaats verdiende in de toch wel plechtige reglementen. Een korte - zeker niet exhaustieve - opsomming leert ons:

1627: Neeritter⁸

"Als de schutten mejckens haelen en die geen mejken op sijnen hoedt heeft, die sal naer de beeck gedragen worden en aldaer tot halver beenen in blijven staen tot hij een kanne bier uijtgedroncken heeft, en krijgt alsdan het vaendel over het hoofd als hij sich aen den kapiteijn bedanckt heeft voor de genadige straf ..."

ONDER NADT EN BOVE NAT

Volksprent uit circa 1740.

1653: Grathem⁹

"Ten derden, item als men wolde kijken, ofte den eenen den anderen in sijne moeder wijzen in erstmoe-
de, die sal aen de schutten verbu-
eren een aem bier en op den bier-
boom naar de beeck gedraaghen
worden ..."

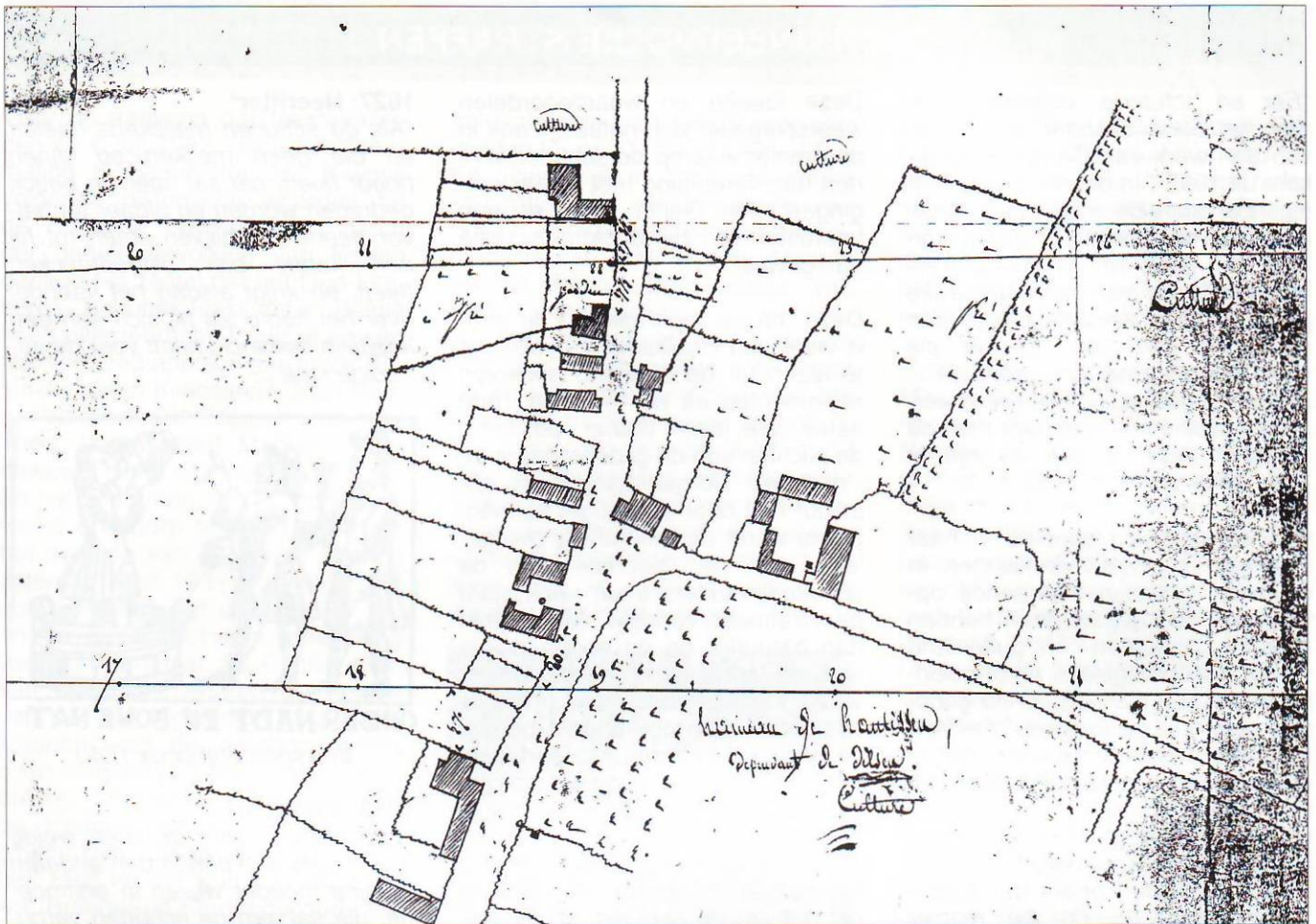
Ook in de volgende artikelen: "sal op eenen bierboom sitten en in de beeck gedraeghen worden en een kan bier uytdrinken"

1687: Klimmen¹⁰

"ten vijfdien ... en bij aldien in de teeringhe en vrolijk sijnde eenig krakeel, gekijf of andersins te maken bevonden wert, sal de schutterij eene tonne biers vervallen sijn, ende in het water geworpen werden en aldaer met de honden en katten eten ..."

1698: Valkenburg¹¹

"Ende oft geviel dat jemant van de schutten eenich crackeel quam aen te vangen, sal den agresseur aenstonts in arrest genoemen worden, ende naer examinatie van de officieren gecondemneert oft in de Geul geworpen te worden oft sal hem vrij staen sulcx af te roepen met soo veel bier als men naer exigentie van saecke sal bevinden ..."
"Op pene als voor" is het eveneens verboden "te vloecken, sweeren oft sich onbehoerlijk te comporteren".

Stramproy¹²

"... sal men hem naer het waeter dragen: o.a. - wie de trommel en de vandel ongehorsaem is
- wie bier tapt buijten tapper
- wanneer den schuttentapper hem dronken drinkt"
Ook verspilling is strafbaar: "... die meer bier stort, dan men met eene voedt kan bedecken, sal met eene voedt in het waeter staen, soo lang hij een kan bier uyt drinkt".

Maasniel¹³

"... sal in die beeck geworpen worden ende daerin staende, eene kanne bier moeten uijtdrinken:
- der eenigh craqueel maeckt, offt die den een den anderen heyt liegen
- (die) buijten den tapper ... gaen tappen
- (die) imants vriendts van buyten inroepen offt eenigh bier uyt die gaffel draegen".

1710: Geleen¹⁴

Ruziemakende schutten moeten "sonder eenigh tegensprecken" tot aan de knieën "in eene tijne watters" gaan staan "soo lange tot sy eenen pot biers sullen hebben uytgedroncken".

Houtissen in de 18e eeuw naar een eigentijdse kaart.

Sittard¹⁵

Overtredingen werden soms met geldboetes bestraft, maar gewoonlijk werd de boosdoener veroordeeld om door zijn makkers naar de beek gedragen te worden "om daar van zijn ongerechtigheid gereinigt of misschien door het koude water ontuchtend te worden".

Zoals men kan vaststellen, wordt de waterstraf meestal voltrokken aan schutten die de goede verstandhouding verstoren, onbehoorlijke taal uitslaan of ongehoorzaam zijn.

Dat die waterstraf afkoopbaar was, zou men voor een latere verzachting van het reglement kunnen houden, maar wat dan met de schutterij van Klimmen? In het reglement van 1687 wordt de waterstraf expliciet opgelegd (z.h.). terwijl het in 1640 luidt: "... omb also mitt goede vergaderinge vrolick te sijn sonder einich vloecken, sweren, kijven offt mallecanderen te iniurieren op pene naer goedtduncken der schuttenmeisters gestrafft te woerden".¹⁶

Het gaat hier, ook naar de mening van G. Rooijackers, duidelijk om een reinigingsritueel: "De zonde wordt letterlijk met water als cultisch reinigingsmiddel weggewassen, de zondaar wordt afgekoeld, tot inkeer gebracht en gereinigt".¹⁷ Nochtans moet m.i. ook het element van de oneervolle straf meegespeeld hebben, waarbij de vrees om uitgelachen te worden niet mag onderschat worden. Daarvoor spreken o.a. de mogelijkheid om zich door het betalen van een geldsom eraan te kunnen voltrekken en de volgende gebeurtenis die in 1755 in Dilsen heeft plaatsgevonden. Dat bewijst bovendien dat ook de schutten van het oude graafschap Loon die tuchtmaatregel hebben toegepast en ten tweede dat ze daarom niet expliciet in de reglementen hoeft voor te komen. De feiten in Dilsen hebben zich voorgedaan op 3 juni 1755 en de hoofdrolspelers in het drama zijn pastoor Machuré van Dilsen en de schutten Mathijs Maes, Nicolaas Holmans en Derick Bisschops.¹⁸ Joannes Ludovicus Machuré¹⁹, geboren te Bunde op 16 december 1724, was reeds voor zijn priesterwijding, in Dilsen werkzaam als hel-

per van zijn oude zieke voorganger, pastoor Godefridus Bex. Vanaf 1748 tot aan zijn plotse dood op 8 augustus 1769 neemt hij het pastoorsambt waar. Zoals zovele van zijn confraters schroomt hij zich niet aan het schuttenleven deel te nemen. Van hem is een prachtige koningsplaat uit 1745 bewaard gebleven, versierd met zijn wapen: in vak I en IV in zilver drie zwarte rijzende leeuwen (geplaatst 1-2) en in de vakken II en III in goud drie rode dwarsbalken. datzelfde wapen versiert ook zijn grafsteen in de oude kerktoeren van Dilsen.

Nicolaas (Claes) Holmans werd op 31 oktober 1729 in Dilsen geboren als zoon van Joannes Holmans en Sleijpen Christina. Hij huwde een eerste maal op 7 augustus 1760 in Dilsen met Brouwers Helena en na haar vroegtijdige dood een tweede maal met Reevers Regina (x Dilsen, 21 augustus 1765), die hem zes kinderen schonk. Claes Holmans overleed te Dilsen op 17 december 1788.

Derick (= Theodorus) Bisschops, geboren te Dilsen op 29 oktober 1715 als zoon van Petrus Bisschops en Op 't Eynde Mathiades (= Thijske) trad op 26 juli 1745 eveneens te Dilsen in het huwelijk met Jacobs Margaretha. Uit dit huwelijk werden zeven kinderen geboren. Derick Bisschops kroonde zich in 1760 tot koning en overleed in Dilsen op 8 november 1766.

Van Mathijs Maes kennen wij enkel de sterfdatum: Dilsen 22 februari 1758. Hij is er dus waarschijnlijk noch geboren noch gehuwd. Leefde hij misschien als knecht op een van de grotere Dilsense hoeven? Hetgeen volgt staat in verband met de afscheiding van een nieuwe schutterij in het gehucht Houtissen (+ Houthuizen) van de van oudsher bestaande St. Martinus schutterij van Dilsen-Dorp. Flor Vanloffeld²⁰ situeert deze afscheiding in 1738, maar Joannes Daamen vernoemt 1724 als allereerste begin.²¹

Die afscheiding moet tussen de gewone (en jongere?) leden van beide verenigingen tot veel frictie en ressentiment aanleiding hebben gegeven, maar de (oudere?) bestuursleden probeerden in de mate van het mogelijke olie op de golven te gieten, zo ook in 1755.

Omdat "eenighe schutten (van Houtissen) questie hadden tegens die compagnie van het dorp," worden ze door hun eigen schuttenmeesters gestraft die hen op 3 juni "door de beeck doet gaen".

De schutten van het dorp hebben zich dit genoeg en allicht niet willen ontzeggen en wonen (onder luid gelach en met gepaste commentaren) dit evenement bij.

Pastoor Machuré "voorziende questie en krakeel tusschen beide compagnien" probeert dan "deselve (te) ... scheijden ende (te) separeren," maar dat zal hem berouwen.

"Den voorsc (reven) heer pastoor niet connende geraecken tot siojne goede meijninghe van de selve te scheijden, heeft eenen van de belhaemels met naeme Claes Holmans ewegh genoemen."

Daarop roept Thijs Maes, een van Claes Holmans vrienden, tot de pastoor "met een gram gemoet: Schein, ich sal digh oock noch krijghen."

Gelukkig zijn er enkele "heeren present" die de pastoor, om hem te beschermen, "hebben ewegh getrocken". En maar goed ook, omdat "anders Tijs Maes, soo stout ende vermeeten sijnde den selven heer pastoor met eenen stock soude geslaeghen hebben ..."

Dat belet genoemde Thijs overigens niet onbetuigd. Hij komt toegelopen met een "snaphaen geladen met eenen koogel ... hetsij om den heer pastoor te slaen oft te schieten."

Wanneer daarop Derick Bisschops de verhitte gemoederen probeert te bedaren "om alle verdere ruijsinghe te stutten", wordt hij door "Thijs Maes in dei selve gramschap sijnde, met een houdt ... teghens sijnen buijck (geslaeghen) dat hem het waeter door sijne broeck uijtliet ..."

Met deze mededeling eindigt het - jammer genoeg - onvolledige document, zodat we wel nooit zullen weten hoe de heibel verder is afgelopen.

Nochtans zetten drossaard Jacobs en Scholtis J.B. Gruyters op 31 juli 1755 een criminele procedure in gang voor de Dilsense schepenbank.

De zaak is echter waarschijnlijk in der minne geregeld en daarom stilletjes zonder verdere gevolgen geklasseerd. Als de verhitte koppen eenmaal (met water?) waren afgekoeld, was dit meestal voor beide "twistige partijen" ook maar het beste. "Advocaten ende procureurs" waren immers de enigen die garen konden spinnen bij langdurige en zeer kostelijke rechtsprocedures.

Raymond Driessen.

Noten

1. Rooijackers, G., Eer en schande: volksgebruiken van het oude Brabant, Nijmegen, 1995.
2. Blok, A., De Bokkerijders. Roversbenden en geheime genootschappen in de Landen van Overmaas (1730-1774), Amsterdam, 1991.
Spierenburg, P., De verbroken betovering. Mentaliteitsgeschiedenis van preïndustrieel Europa, Hilversum, 1988.
Muchembled, R., De uitvinding van de moderne mens. Collectief gedrag, zeden, gewoonten en gevoelswereld van de middeleeuwen tot de Franse Revolutie, Amsterdam, 1991.
Gatrell, V.A.C., Crime, authority and the policeman-state, in The Cambridge social history of Britain 1750-1950, 3, Cambridge, 1990, blz. 243-340.
Sharpe, J.A., Last dying speeches: religion, ideology and public execution in seventeenth century England, in Past and Present nr. 107 (1985), blz. 144-167.
3. Gerits, J.G.W.M., Schutterijen op het Limburgse platteland in de 16e, 17e en 18e eeuw, Spaubeek, 1986, blz. 63-74.
4. Haex, J., Statuten en reglementen van de schutterijen te Meerssen 1699, in De Maasgouw 1881, blz. 571.
5. Jolles, J.A., De schuttersgilden en schutterijen in Limburg. Overzicht van hetgeen nog bestaat, in Publications 72 (1936), blz. 6. Walraven, J., Schuttersgebruiken VI, in Limburgs Schutterijdschrift nr. 8 (sept. 1990), blz. 21.
7. Rooijackers, G., Rituele repertoires: volkscultuur in oostelijk Noord-Brabant, Nijmegen 1994, blz. 551-552.
8. Habets, J.J., Het vrijdorp Neeritter als eigendom der Domkerk van Luik, in Publications 4 (1867), blz. 367.
9. Janssen, J., en Danissen, M.H., De Broederschap of schutterij van Sint Severinus te Grathem, in de Maasgouw 39 (1919), blz. 51.
10. Haex, J., Statuten der Schutterij te Klimmen, in De Maasgouw 1881, blz. 510-511.
11. Haex, J., Statuyten en Reglement van de Schutterie der Stadt en vrijheit Valkenborgh 1698, in de Maasgouw 1881, blz. 475.
12. Creemers, Chr., Aanteekeningen over het dorp Stramproy, eene bijdrage tot de geschiedenis van het rijksvorstendom Thorn, in Publications 9 (1872), blz. 38-39.
13. Ruiten, J., Onder den Kloekenslagh van Neel, Sint Odiliënberg 1994, blz. 99-100.
14. Hermans, F., en Hoogenboom, A., Oorsprong en geschiedenis van 350 schutterswezen in Geleen, Geleen, 1987, blz. 126-132.
15. Delhougne, G., Iets over de oude Sittardsche Schutterijen, Sittard, 1925, blz. 9-10. Met dank aan Cor Voorter.
16. Brouwers, F., Duizend jaar Klimmen 968-1968, Klimmen, 1968, blz. 200.
17. Zie noot 7.
18. Rijksarchief Hasselt, Dilsen, Schepenbank, losse stukken, 3.
19. Daamen, J., De pastoors van Dilsen (1600-1981), in Limburg 62 (1983), blz. 13-39.
20. Vanloffeld, Fl., Van huyslieden tot schutten. Limburgse schutterijen vroeger en nu, Maasmechelen, 1984.
21. Daamen, J., De Sint Martinusschuttersgilde(n) van Dilsen (4e vervolg), in Limburgs Schutterijdschrift nr. 18 (maart 1993), blz. 21.

ST. JOSEPH-VIJLEN

Zondag 24 maart vierde schutterij St. Joseph-Vijlen haar patroonsfeest. Om 10.00 uur werd een H. Mis bijgewoond die werd opgedragen voor de overleden en levende leden van de schutterij. Tijdens de H. Mis werd ook onze nieuwe vaandrig Fred Hendriks officieel geïnstalleerd. Fred neemt de functie over van Wiel Stubbe. Wiel, wie kent hem niet met zijn mooie snor, kan om gezondheidsredenen de functie van vaandeldrager niet meer uitoefenen. Wiel blijft wel als grenadier verbonden aan de schutterij. Muzikaal werd deze H. Mis op voortreffelijke wijze opgeluisterd door de bekende Vaalser dialectgroep "Los Catastrofos".

Na de H. Mis werd er op het kerkhof door klaroenblazer Rob Dode-mont de "Last Post" gespeeld. Na afloop van deze traditie werd, zoals gebruikelijk, een bezoek gebracht aan alle café's in ons dorp om vervolgens terug te keren naar ons verenigingslokaal "Oad Viele".

In zijn toespraak sprak schutterijvoorzitter Ger Houben woorden van dank uit voor met name de dames. Zij hebben immers zorg gedragen voor de jaarlijkse 'bloemetjesactie'. Hierna werd de beker uitgereikt aan het "Beste Jeugdlid 1995". Alle leden hadden, door middel van stemming, gekozen voor twee leden, te

weten Kirsten Houben en Tim Kusters; beiden zijn tamboer. Nadat het tamboerkorps beide jeugdleden een serenade had gebracht, werden er nog enkele uurtjes gezellig doorgefeest.

Schutterij St. Josph-Vijlen kan terugzien op een geslaagd patroonsfeest.

Donderdag 16 mei, Hemelvaartsdag, werd het traditionele koningsvogelschieten gehouden op de schuttersweide aan de Hilleshagerweg. Middels een kleine rondgang door de kern van Vijlen, werd het Konings- en Keizerspaar afgehaald aan de Oude Trichterweg en naar de schuttersweide werden begeleid. Daar heette voorzitter Ger Houben de genodigden, waaronder loco-burgemeester en oud-koning van St. Joseph Jo Kern, gemeentesecretaris Arthur Kusters, Henk van Doorn, John van Dijk-directeur Roda JC en de raadsleden Thewissen, Jaegers en Jehae van harte welkom.

Na het openingsgebed van kapelaan Van der Ven was de opening van het koningsvogelschieten een feit. Zoals altijd, werd er ook dit jaar weer met veel enthousiasme geschoten voor het koningszilver. Uiteindelijk was het Claudia Beenen, sinds 1995 lid als klaroenblazer, die

met het 304e schot het laatste restje van de vogel naar beneden schoot. Claudia kon het zelf haast niet geloven, wat moge blijken uit haar eerste reactie tegenover haar vader Henri Beenen met de woorden: "Pap, wat mot ich noe doa". Claudia volgt haar vader op als koning. Nadat Claudia het koningszilver door keizer Frans Baumans en beschermheer John Claessen was omgehangen, maakten vele bezoekers van de gelegenheid gebruik om haar met deze geweldige prestatie te feliciteren.

Claudia is niet de eerste vrouwelijke koning binnen onze schutterij, maar wel de eerste vrouwelijke koning die haar vader opvolgt. Reeds in 1954 werd Jozefine Zinken de eerste vrouwelijke koning van schutterij St. Joseph-Vijlen.

Zaterdag 22 juni werd koningin Claudia, samen met de koning van schutterij St. Paulus-Vaals (Pascal Muerders), ontvangen op het gemeentehuis van Vaals door Burgemeester Quint.

Beide schutterijen van gemeente Vaals zijn verheugd dat de nieuwe burgemeester deze tarditie wil voortzetten.

Zaterdag 6 juli werd bij de woning van Claudia de Koningsden geplant.

Hub Kusters, secretaris.

STIJLVOLLE JUBILEUMVIERING 100-JARIGE BOND E M M

Nadat tijdens de pinksterdagen reeds een door beschermheer Raatjes geschonken klok met een toepasselijke inscriptie in de dekenale Martinuskerk te Weert in gebruik was genomen als opstapje voor het eigenlijke feest, vond de viering van het 100 jarig jubileum van de schuttersbond EMM op zaterdag 29 juni in het centrum van Weert plaats.

Onder leiding van Dhr. W. Nouwen was een organisatiecomité, onderverdeeld in diverse werkgroepen, ruim een jaar in de weer om een feestelijke dag met veel variatie in elkaar te zetten. In de weken voorafgaande aan het feest was een aantal etalages in de binnenstad ingericht met allerlei schuttersattributen, zodat de hele stad een schuttersfeer uitstraalde.

Stertocht en Eucharistieviering

De vele genodigden, waaronder de burgemeesters van de gemeenten waaruit de aangesloten schutterijen afkomstig zijn, werden op het Weerter stadhuis ontvangen om van daar uit naar de Markt te lopen. Daar kwamen de 26 bij de bond aangesloten schutterijen vanuit een stertocht bij elkaar om de eucharistieviering bij te wonen.

In een prachtig versierde St. Martinuskerk ging Mgr. Castermans voor in een stijlvolle Eucharistieviering

Vendeldemonstratie op de Markt door vendeliers van o.a. St. Job Leuken, St. Catharina Stramproy, St. Antonius Stramproy en St. Sebastianus Ell.

met deken van der Valk en kapelaan Quadvlieg als concelebranten. De gezangen werden uitgevoerd door het Groot Martinuskoor o.l.v. Dhr. Steyvers met orgelbegeleiding van Mevr. Vermeulen-Huyts en voor de muzikale ondersteuning waren een tweetal gezelschappen geformeerd. Piet Cardinaal dirigerde de fluitkorpsen van St. Cornelius Swartbroek, St. Job Leuken en St. Catharina Stramproy en Dhr. M. van de Pollaert gaf leiding aan de drumfanfares van St. Oda Boshoven en St. Nicolaas Meijel.

Een van de hoogtepunten was ongetwijfeld de feestpredicatie van Mgr. Castermans, waarin hij het begrip solidariteit op prachtige wijze uitwerkte en de leden van de bond gelukwensde met dit jubileum.

Vendeldemonstratie, concert en defilé

Hoewel zich inmiddels donkere wolken hadden samengepakt boven de Weerter Markt, werd voor de genodigden op het bordes van het prachtig versierde Museum Jacob van Horne een aanvang gemaakt met een uit drie onderdelen bestaand programma waaraan alle schutterijen van de bond medewerking verleenden.

Aangezien de Weerter bond op het gebied van het vendelen steeds een bijzondere plaats heeft ingenomen binnen de federatie was het niet verwonderlijk dat het programma werd ingeluid met een vendeldemonstratie o.l.v. Dhr. L. Stultiens. Daarna zorgde Dhr. K. Schroën voor een van de verdere hoogtepunten door met alle muziekkorpsen van de 26 aangesloten schutterijen gezamenlijk de "Leo Jans Mars" uit te voeren. Het talrijk opgekomen publiek kon aansluitend genieten van een prachtig defilé, waaraan alle korpsen in volledige samenstelling deelnamen en zich presenteerden aan de genodigden. Vanaf de Markt trok men naar het zalencomplex "Poort van Limburg", waar aansluitend de feestvergadering en receptie zou plaatsvinden.

Eucharistieviering in de St. Martinuskerk met onder andere Mgr. Castermans en Dekan van der Valk.

Voorzitter van Hoef ontvangt uit handen van burgemeester van Maaren-van Balen de oorkonde van de Penning van Verdiensten.

Receptie en uitreiking "Penning van Verdiensten"

Aan het begin van de receptie bood de voorzitter van het organisatiecomité, Dhr Nouwen, aan bondsvoorzitter van Hoef het eerste exemplaar aan van een bijzonder fraai uitgevoerd gedenkboek.

Onder eindredactie van Dhr. Jean Walraven heeft een team van zes schrijvers een bijna 250 pagina's tellend boek samengesteld met veel informatie over de geschiedenis van de bond en de aangesloten schutterijen.

De burgemeester van Weert, mevr. van Maaren-van Balen had aan het

eind van haar toespraak een bijzondere verrassing voor het bondsbestuur in petto.

"Overwegende dat deze schuttersbond als initiator en regelgever is opgetreden om zo in bondsverband de schutterstradities in stand te houden, dat vanaf de oprichting tot heden er een hechte band heeft bestaan tussen de aangesloten schutterijen uit Weert en omgeving en gezien de waardige wijze waarop de bond, die binnen de schutterswereld algemeen bekend staat als "de Weerter Bond", de naam van de stad Weert in al die jaren heeft uitgedragen en gerepresen-

teerd binnen de Oud Limburgse Schuttersfederatie en de door deze federatie georganiseerde Oud-Limburgse schuttersfeesten, heeft het college van burgemeester en wethouders van Weert besloten de Penning van Verdiensten van de Gemeente Weert toe te kennen aan de 100-jarige Kantonnale Schuttersbond "Eendracht Maakt Macht" ".

Zij reikte de bij de penning horende oorkonde uit aan de bondsvoorzitter, die zichtbaar verrast was door deze toekenning.

Nadat de heer L. Stals als voorzitter van de O.L.S. Federatie zijn gelukwensen had aangeboden was het woord aan de onlangs aangeleden beschermheer van de bond Dhr. E.S. Raatjes uit Soest. Hij liet zijn gelukwensen vergezeld gaan van een door de Haelense kunstenaars Truus Coumans vervaardigd beeldje, dat als Wisselprijs zal gaan fungeren tijdens de toekomstige bondfeesten.

Als afsluiting van het officiële gedeelte bood Dhr. A van der Kop, namens alle verenigingen van de bond, de voorzitter een keten aan. Deze voorzittersketen, die prachtig was uitgevoerd door het Helmondse atelier van Dhr. Andriessen, zal, zoals de huidige voorzitter beloofde, telkens worden overgedragen om zo uitdrukking te geven aan de waardigheid van de bondsvoorzitter van de Bond E.M.M.

Na een dankwoord van voorzitter Bèr van Hoef aan allen die bij dit feest betrokken waren, was de receptie afgesloten en werd de verdere avond in een feestelijke stemming doorgebracht.

P. Hermans.

De groothandel die aan huis bezorgt.
Makkelijk en voordelig.

bremmers
grootverbruik

Hofkamp 14, Geleen Postbus 526, 6160 AM Geleen Tel (046) 474 04 29

SPORTPRIJZEN

Mooiere bekens
en medailles voor minder geld!

Tevens het adres voor uw
carnavals- en schuttersmedailles

MAP NEDERLAND B.V.

Holzstraat 7
6461 HK Kerkrade
Tel. (045) 545 35 84
Fax (045) 546 28 80

De grote Voldoening van St. Joris - Kaulille

"Wij hebben het O.L.S. niet gekregen maar..... GEWONNEN !,,

"Graag geef ik U een woordje van toelichting bij de overwinning van het OLS te Bocholt. De overwinning was zeker grandioos voor de jonge generatie uit onze schutterij. Maar voor mij was de overwinning in Leveroy echt wel de mooiste". Aan het woord is Henri Vanbussel, inmiddels 76 jaren oud, al 58 jaar lid van schutterij St. Joris-Kaulille, was 35 jaar buksmeester en lid van het zestel dat in 1961 in Leveroy het OLS beslist niet cadeau kreeg.

Henri Vanbussel

"Ik herinner me nog als de dag van gisteren het moment dat ik lid werd van de schutterij. De contributie bedroeg toen twee franks. Nú is dat niet veel geld, maar in die dagen kon je er veel voor kopen."

Henri Vanbussel was van 1953 tot 1988 buksmeester van schutterij St. Joris-Kaulille, werd Persoonlijk Kampioen der beide Limburgen te Oirsbeek in 1958, eveneens Persoonlijk Kampioen in 1960 te Limbricht en lid van het zestel dat in 1961 het OLS naar Kaulille bracht.

Na het behalen van de overwinning in Leveroy van het OLS-1961, kreeg Henri als buksmeester van schutterij St. Joris-Kaulille, vele schutters, ook uit Nederlands-Limburg, over de vloer die hem naar 'zijn' geheim en om zijn raad kwamen vragen.

Henri heeft voor niemand geheimen en daarom gaf hij zo maar patronen mee uit zijn eigen voorraad zodat de andere schutterijen konden zien hoe zijn schutterij tot deze grote overwinning was gekomen. Voor hem was het een bewijs dat ze aan zijn kunde als buksmeester niet behoefden te twijfelen. Voor Henri was er ook geen verschil in de plastic of karton patronen die toen gebruikt werden voor 'caliber 12' buksen, "tenminste als de lengte van de kamer in de buks klopte" voegt hij er aan toe.

Niet alleen het winnen van het OLS in 1961 heeft op Henri Vanbussel een blijvende indruk achtergelaten, ook de sfeer die er rond het OLS-1961 hing zal hij niet gemakkelijk vergeten.

Wat was er dan aan de hand?

Henri Vanbussel: "De laatste keer dat een Belgisch-Limburgse schutterij het OLS organiseerde, was in 1952. Dat was bij schutterij St. Monulphus & Gondulphus in Rotem. Dat was de eerste overwinning van een Belgisch-Limburgse schutterij sinds de OLS-Federatie volgens een definitief reglement sinds 1937 actief was. De Belgisch-Limburgse schutterijen vonden dat zij zich al die jaren met 'een tweederangsrol' tevreden hadden moeten stellen. Daarom werden er door de Belgisch-Limburgse schutterijen protesten ingediend bij de OLS-Federatie, die vervolgens hebben geleid tot een zeer opmerkelijk besluit".

Besluit

Enkele maanden vóór het OLS-1961 van start ging, had het Federatiebestuur besloten, 'dat de inrichting van het OLS in 1962 toegevoegd zou worden aan de eerstgeklasseerde Belgisch-Limburgse schutterij, mits betaling van duizend gulden schadevergoeding aan de Nederlands-Limburgse overwinnerschutterij, die dan het zilveren jubileumfeest van de OLS-Federatie zou mogen inrichten'.

Henri Vanbussel: "Zo was er dus beslist door de OLS-Federatie, maar van Nederlandse zijde was men over die beslissing maar half te spreken en op het OLS te Leveroy bleek men er nog lang niet over uitgepraat te zijn.

Er viel trouwens niets te zeggen van het Nederlands-Limburgse standpunt dat het OLS enkel en alleen met de buks moest gewonnen worden".

Overwinning

Henri Vanbussel: "Het winnen van het Oud-Limburgs is een prestatie. Elke schutterij die mag terugkomen om te kavelen doet dit met het vooropgestelde doel om het OLS te winnen. Niemand zal met opzet mis schieten. Immers het winnen van een OLS is ook belangrijk voor het aanzien van de schutterij. Ik ben er daarom fier op dat ik een van de zes schutters was, nota bene de achterop schutter, die het OLS in 1961 te Leveroy hebben gewonnen. We hebben er voor moeten vechten, wij hebben het beslist niet cadeau gekregen!"

De namen van het winnende zestal in 1961 waren: Cleysters Bernardus, Reinkens Henri, Bloemen Gerard, Teppers Laurens, Hensen Arnold en Vanbussel Henri.

Oplossing uit de hemel

Met het behalen van de overwinning door schutterij St. Joris-Kaulille in 1961, werd ook een punt gezet achter de maandenlange discussie 'die het voortbestaan van de OLS-Federatie tenslotte op een hellend vlak had gebracht'.

"Het was een als van de hemel gezonden oplossing: niet dat de overwinning van St. Joris-Kaulille zo bijzonder verrassend was, maar ... aan het OLS nemen andere gereputeerde schutters deel en het is nu eenmaal een feit dat men aan de andere kant van de Maas beter de buks weet te hanteren dan bij ons. Wij moeten dat in alle nederigheid bekennen," zei Henri Vanbussel in 1961.

Geen wonder dus dat over de overwinning van schutterij St. Joris-Kaulille in 1961 nog lang werd nagepraat.

Tenslotte zegt Henri: "Denk niet dat het om mij persoonlijk gaat, maar schuttersbloed liegt niet. Toch wilde ik dit alles toch wel even kwijt!"

Voor wat de schietprestaties zijn inmiddels de kaarten duidelijk anders komen te liggen. Onze Belgisch-Limburgse broeders zijn nu de geduchte tegenstanders bij elk OLS en bij elk Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen.

Wim Pijpers.

ONDER DE SCHIETBOOM

St. Joseph-Waubach

Tijdens het op 16 mei gehouden koningsvogelschieten werd Ludo Lebon de nieuwe koning 1996-97. Na een enerverende strijd onder Waubachs schietstang ging na het 113e schot Ludo Lebon op de schouders van zijn schietcompagnen. Bij een temperatuur van slechts 11 graden, raakten de schutters toch nog enigszins opgewarmd door dit moment. Saillant detail is dat Ludo onlangs op het patroonsfeest, in maart laatstleden, geïnstalleerd werd als nieuw lid.

Het begint langzamerhand een traditie te worden in Waubach, want de laatste jaren is het vaker gebeurd dat nieuwe leden koning werden van de schutterij.

Het hoogtepunt voor Ludo vond plaats tijdens de Bronkmis op zondag 9 juni. Tijdens de plechtige Eucharistieviering werd hij in een overvolle kerk gekroond tot koning, waarna hij 'sjtolz' als nieuwe koning compleet met de voltallige schutterij deelnam aan de Sacramentsprocessie. Na afloop van de Bronk volgde de Koningsboom-planting, waarna een koffietafel volgde met aansluitend het Koningsfeest.

Reikhalzend kijkt Ludo uit naar de komende schuttersfeesten, waarbij hij begeleid zal worden door zijn charmante dochter Nicol als koningin.

Martin Evertz.

Wilhelmina-Nieuwenhagen

Drumband Nieuwenhagen introduceert popgroep. De drumband van schutterij Wilhelmina Nieuwenhagen stond laatst wel voor een zeer bijzondere taak. Zij werd gevraagd door Pinkpop-baas Jan Smeets of ze niet met andere Landgraafse en Voerendaalse slagwerkers ter introductie wilden spelen van het grote optreden van de Amerikaanse popgroep Bon Jovi. Zanger Jon Bon Jovi van de gelijknamige groep had de organisatie namelijk verzocht te zorgen voor een "originele Limburgse fanfare", omdat de Amerikanen dol zijn op majorettenkorpsen en verder alles wat geüniformeerd is.

Behalve leden van de drumband van de schutterij uit Nieuwenhagen gingen tamboers van fanfare St. Aloysiana uit Schaesberg en Harmonie St. David het grote podium op van de Draf- en Renbaan in Landgraaf. Gezamenlijk verzorgden zij een daverend intro met de eerste klanken van het nummer "Lay your hands on me".

Het jeugdige publiek was razend enthousiast over deze bijzondere opening en ook de muzikanten zelf waren zeer te spreken over dit bijzondere optreden. Oude cultuur in een nieuw jasje.

Luc Wolters.

Kroning van Ludo Lebon als koning 1996/97 in de Parochiekerk St. Joseph te Waubach tijdens de Bronkmis op 9 juni 1996.

Maastrichtse schutter huwt als huzaar

Op zaterdag 1 juni trad het lid Bert Evers van de Maastrichtse d.d. Stadsschutterij in het huwelijk. Hij deed dit in volledig tenue van de blauwe huzaren, daar hij bij dit onderdeel dient. Trotse vader is Jo Evers, banketbakker te Maastricht en eveneens actief lid van de Stadsschutterij.

Schuttershuwelijk

Op zaterdag 15 juni trad het schutterslid Ron Vliex in het huwelijk met Silvia Pasmans. Ook de bruid is geen onbekende binnen de schutterij, daar zij als koningin in het afgelopen jaar de kleuren van de Eyser schutterij heeft vertegenwoordigd. Schutterij St. Sebastiaan vormde na afloop van de huwelijksmis een erehaag op de kerktrappen. Bruidegom Ron Vliex ging eerder dit jaar onder de vlag, hetgeen hem tot officieel lid van de schutterij maakt. Hij onderging dit ritueel samen met zijn vrienden Eric Pasmans en Ruud en Tom van Loo.

Tevens zijn Kim en Kevin den Ouden bij die gelegenheid onder de vlag gegaan.

Voor het bruidspaar was daags erna een rustdag, maar niet voor de schutterij, die aantrad op het bondsfeest te Valkenburg.

Opmerkelijke serenade

Overigens is de koning van de Eyser schutterij St. Sebastianus een zeer bijzondere aubade ten deel gevallen. Aangezien zijn domicilie te Simpelveld is gelegen, vatte schutterij St. George Simpelveld het plan op om de kersverse koning van Eys een serenade te brengen uitgerekend op de dag dat voor de schutters van St. George het koningsvogelschieten op het programma stond. Een uitzonderlijk teken van verbroedering die de grenzen van afzonderlijke verenigingen ver te buiten gaat. Waarvoor onze hartelijke dank!

Luc Wolters, koning van Eys

Tentoonstelling

Op dit moment zijn de voorbereidingen gaande om de tentoonstelling 'Pronkjuwelen uit de schutterswereld' vorm te geven. Met deze expositie sluit de Schuttersbond Eendracht Maakt Macht haar jubileumjaar af. De tentoonstelling is te bezichtigen van 27 oktober 1996 tot 12 januari 1997 in gemeentemuseum De Tiendschuur te Weert. Vele topstukken van bestaande en rustende schutterijen uit Weert en omgeving worden tentoongesteld.

Een van de pronkstukken zijn een zestal zilveren platen uit 1778. Ooit werden de zes schilden geschonken door de laatste abdis van het mini-vorstendom Thorn, Maria Cunegundis, aan alle schutterijen die hadden deelgenomen aan haar vorstelijke intrede te Thorn. Deze 6 schilden uit 1778 zijn bewaard gebleven dankzij de zorgzaamheid van de afzonderlijke schutterijen. Voor het eerst zullen alle 6 de zilveren platen samen te zien zijn.

Uiteraard kan men tijdens de tentoonstelling ook de ontwikkeling zien van koningsplaten en koningsvogels in de voorbije eeuwen. Tevens zullen er nog enkele kunstzinnige vaandels en ander attributen uit het schutterswezen te aanschouwen zijn.

De tentoonstelling is te bezichtigen van dinsdag tot en met zondag van 14.00-17.00 uur (m.u.v. 25 december en 1 januari), de toegang is gratis.

Wilhelmina-Nieuwenhagen

Het samenstellen en uitgeven van een eigen kwartaalblad voor een schutterij is een hele opgave. Toch weet schutterij Wilhelmina uit Nieuwenhagen al jaren achter elkaar het 'Wilhelmientje' uit te geven. Het Wilhelmientje brengt naast veel actueel verenigingsnieuws ook informatie uit archieven. Complimenten voor deze prestatie.

Eigenlijk zouden alle schutterijen iemand uit hun midden aan moeten stellen die belast is met de samenstelling van een eigen verenigingsblad en onderzoek doet naar de historie van de eigen schutterij.

5e LDS in Haelen

In het vorige nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift hebben we al uitgebreid stilgestaan bij het eerste lustrumfeest van het Limburgs DamesSchuttersfeest op 22 september a.s. in Haelen.

Als extra waarde van dit LDS mag beslist niet onvermeld blijven dat de bewoners van Huize St. Joseph in Heel hebben geholpen bij het maken van de straatversiering voor de optochtroute. Als tegengebaar heeft het organisatiecomité van het 5e LDS 30 bewoners van Huize St. Joseph uitgenodigd om per bus naar Haelen te komen en daar als speciale gasten het Limburgs DamesSchuttersfeest bij te wonen.

Drinkhoorn van het Gilde van Sint Hubertus te Weert. Zilver, lengte 30 cm, diameter 7,5 cm. Onbekende edelsmid (Antwerpen) 1587-1588. gemeentemusea Weert. Deze drinkhoorn vormt een deel van de koningsbreuk van het Gilde van Sint Hubertus, ook wel Bussenschutten genaamd. Op een schuttersfeest in 1882 te Neeritter werd deze koningsbreuk reeds bekroond met de eerste prijs in de categorie "oudste zilverwerk". (Foto: Gemeentemusea Weert)

Om ook de toeschouwers van de optocht volop te betrekken in het feest, wordt er via het programma-boekje een beoordelingsformulier verstrekt waarmee ze de 46 schutterijen kunnen beoordelen die aan de optocht deelnemen. De toeschouwers kunnen door het invullen van dit formulier een ballonvaart winnen, die gesponsord wordt door het Limburgs Dagblad.

Als het nodig is, zal op zaterdag 28 september om 14.00 uur het kavelen worden voortgezet.

Instructeur gezocht

Schutterij St. Sebastianus uit Mheer is voornemens om met ingang van het nieuwe seizoen de drumband uit te breiden met klaroenblazers. Er zijn thans zes à zeven gegadigden, die het klaroenspel onder de knie willen krijgen, echter zij missen deskundige leiding. Derhalve is men in Mheer naarstig op zoek naar een instructeur, die de klaroenblazers in spé op kan leiden. Geïnteresseerde instructeurs kunnen contact opnemen met voorzitter Wim Senden van Mheer, tel. 043-4572250.

Film OLS-1978

Op gezette tijden draait in het Limburgs Museum te Venlo de film met de titel "De Rode Leeuw". De film is van de hand van de filmers Geert Tomlow en dhr. Jansen. Zij hebben opnames en sfeerbeelden gemaakt van de optochten en de diverse wedstrijden van de OLS'en te Niel bij As (1977) en te Schaesberg (1978). De film werd gemaakt in opdracht van de Stichting Steun Aan het Schutterswezen in de beide Limburgen (SAS).

St. Sebastiaan-Oirschot

'Verguld in de guld' is de titel van het boek dat u kennis laat maken met de geschiedenis van het Sint Sebastiaansgilde te Oirschot in de laatste honderd jaren.

Drie gildebreders (Antoon van Esch, Theo van de Loo en Drs. Piet Machielsen) schreven ieder een afzonderlijke periode van hun gilde. Het 208 pagina's tellende boek is te bestellen voor Fl 25 bij de Sint Sebastiaansgilde Gasthuisstraat 95 NL 5688 AW Oirschot.

Overval

Koningspaar Peter en Jannie Heinen van schutterij St. Gregorius de Grote-Brunssum werden op 3 juli j.l. overvallen door twee gemaskerde mannen. Er volgde een korte vechtpartij waarbij een schot gelost werd. Daarna verdwenen de mannen. De overval haalde de krant en het TV-programma "Opsporing gezocht".

Diefstal

Op 10/11 augustus werd uit de kantine van de schutterij Sint Martinus-Kinrooi een buks ontvreemd, merk DUMOULIN nummer 19, caliber 16 mm. Diegenen die meer informatie kunnen verstrekken, worden verzocht contact op te nemen met schutterijvoorzitter Peter Ressen, Telefoon 089-702950.

DD Stadsschutterij Maastricht

Op zondag 11 augustus herdacht de D.D. Stadsschutterij te Maastricht het feit dat zij 16 jaar geleden werd (her) opgericht.

Volgens traditie werd dit gevierd met een sfeervolle H. Mis in de basieliek van St. Servaas en het vogelschieten op het plateau van de St. Pietersberg nabij het fort. De feestvreugde was dit keer echter extra groot, omdat een aantal attributen van de oude stadsschutterij plechtig in ontvangst werden genomen. Deze spullen waren in 1905 - toen de oude dienstdoende schutterij werd opgeheven - in bewaring gegeven aan het gemeentebestuur. Later verhuisden zij naar het Bonenfantenmuseum. Hier werden ze echter slechts zelden aan den volke getoond.

Omdat de D.D. Stadsschutterij over een mooi 'Stadssjöttersshoes' in een voormalige basisschool aan de Brusselsestraat 10d in het hartje van Maastricht beschikt, werd besloten een eigen expositie in te richten.

Vandaar dat belangstellenden voortaan elke woensdagavond - wanneer de schutterij haar oefeningen houdt - de voorwerpen aldaar kunnen bezichtigen.

Jacques Boetskens, Jo Denessen, Coen van Thor, Ger van Bun, Raymond Willems en Math Costongs brengen een heildronk uit op de terugkeer van de oude Maastrichtse schuttersattributen.

• KRANTENKOPPEN •

13 mei Kampioenen van Bocholt verschieten 75 kilo lood • Math Dijcks mist bij schot 905 • Horst wint dekenaal schuttersfeest • 14 mei Familie vormt ruggegraat van schutterij St. Joseph • Het 'dreamteam' van de familie Dijcks • 17 mei Schuttersfeest in Grubbenvorst • 20 mei Winst schutters Helden • Winst Heldense schutters Grubbenvorst • St. Jan Baexem winnaar EMM-schuttersfeest • Hogere eisen voor schietterreinen • Schuttersnota van gemeente Heythuysen legt tekortkomingen twee locaties bloot • 21 mei Sint-Jan Baexem wint eerste feest Weerter EMM • 22 mei Oranje Nassau wint schuttersfeest • 24 mei Onder de schietbomen • 25 mei Superschietsmast (bij St. Remigius-Meerssen) • 28 mei Pastoor Klimmen schutterskoning • 29 mei Zonen voor Klimmense schuttersheld die koningin mist • Trefzekere pastoor even in verloren paradijs • 31 mei Dekenaar schuttersfeest in Thorn • 3 jun Jury heeft het moeilijk met ervaren koningen en keizers in Eys • 'Van 'n keizer verwacht je nóg meer waardigheid' • Sint-Geertruid wint bondsfeest • St.-Joris uit Wessem wint dekenale beker • 6 jun Kunstenaar maakt nieuwe koningsvogel voor Beringe • 11 jun Prins Hendrik St. Odiliënberg wint beker • St. Willibrordus wint in Meijel schuttersfeest • Succes Reuver op schuttersfeest • 14 jun Schutterij St. Nicolaas houdt Limburgse avond en dekenaal schuttersfeest in Heythuysen • 15 jun Schutters onder de boom in Valkenburg • Zondag 184e Bondsschuttersfeest • 17 jun 'Jubilerend EMM lichtbaken voor Limburgse schutterijen' • 18 jun Koningsbosch schiet super bij Eendracht Echt • Dit vaandel gaat ons leven lang mee • Haelen winnaar van dekenaal schuttersfeest • St. Andreas opent nieuw schuttershuis • Schuttersfestijn • 19 jun OLS wellicht permanent tweedaags schuttersfeest • Tekort Stokkem: OLS-federatie wacht nog altijd • 20 jun Schuttersbond Weert lichtbaken voor schutterijen • Schuttersfeest zondag in Neer • 21 jun Venlo schiet tegen Blerick • Pierre wil nog tien jaar schuttersuniform dragen • 22 jun OLS Weert • Schuttershuis Sint Andreas Melick geopend • 24 jun Schutterij St. Andreas wijdt nieuwe clubhuis in • 'Sjöttersquarteer' Melick in eigen beheer gebouwd • 25 jun Sint Georgius uit Beesel wint bondsfeest Neer • Gelijkspel in competitie schutterijen • OLS-Schietsbomen • Sint Job uit Weert

winnaar EMM-bondsfeest • Op Oud Limburgs Schuttersfeest schieten ze met scherp • 26 jun Overlast van schietterrein in Grashoek is gering • Uniek evenement met 26 schutterijen in Weert binnenstad • Eendracht Maakt Macht bestaat eeuw • Tachtigste O.L.S. • 27 jun Gebeier voor honderdjarige schuttersbond • 30 jun Nicole, parapludraagster van Bocholt en het OLS: "Ik zie zelf ook wel hoe de punten geschoten worden" • Bondsfeest Maasvallei • Wordt keizer Schuts na 40 jaar ontroond? • 1 jul Weergoden enige dissonant bij eeuwfeest schuttersbond • Jubilerende EMM door Weert onderscheiden • 2 jul Schutterij Heilig Kruis: "Ons oude koningszilver zit nog altijd bij jullie" • Eén volkslied, één OLS, en dan..? • 5 jul Maasbracht heeft weer een schutterij • Bocholt klaar voor OLS 1996 • Sluipend naar de OLS-titel • OLS-schutters staan zondag op historische grond • Schuttersnestor Bér Voncken ziet wel wat in negentallen • Federatiebestuur vol lof over organisatie in Bocholt • 'Als het OLS hier niet slaagt...' • OLS-terreinen in Bocholt goedgekeurd • Bocholt ontvangt zondag "d'n Ouwen Limburger" • Oud Limburgs Schuttersfeest aan de Damburg • Van "De Alde Compagnie tot schutterij Sint Laurentius" • Den Ouwen Limburger • 6 jul Sebastianen van Margraten weer echte blauwe huzaren • Op naar het Oud-Limburgs Schuttersfeest in Bocholt • Bocholtenaren heten Limburgers welkom! • Notaris Roels van Kerckvoorde voelt zich gevleid met logo OLS • Koningin Francina wil haar kleed niet meer kwijt • Standaardruiter door voetbreuk nog eenmaal met Nico op het OLS • Weer of geen weer, de schutters komen toch • Chelke is oudste Limburgse keizer • Bölkes • Bocholt bewijst dat ook een kleintje OLS kan organiseren • Ik wist niet hoe een buks eruit zag • Bocholt krijgt dit weekend OLS over de vloer • Schutterij woest op Guus Meeuwis na annulering • 8 jul Twintigduizend supporters op Oud Limburgs Schuttersfeest • Meer dan 30.000 bezoekers in Bocholt • Nog dertig schutterijen kans op OLS-winst • Uitslagen OLS 1996 Bocholt • Hartaanval voor Buchtense schutter • Dramatisch verloop van het schieten • Uitslagencentrale OLS op tilt • Twee pastoors in de OLS-optocht • Het was een heksenketel rond 'De Bierketel' in Bocholt • 'Vrouw hoort thuis onder schietboom' • 'Prins van Friesland nu 'OLS-parademars' • OLS 1996: nog 30 schutterijen in de strijd • M-Limburg spant de kroon: nog 12 schutterijen in race • Het

wonder van Bocholt • Belgische gouverneur: 'Meer vrouwen onder de schietboom' • OLS in beeld • 9 jul Tamboer-majoor van de schutterij • Toestand schutter uit Buchten blijft 'uiterst kritiek' • In Bocholt werden op eerste dag 464 vaten bier gelegegd • Storing bij OLS: schutters wachten nog op uitslagen • 11 jul Uitslagen OLS Bocholt • Schutter uit Buchten dood • Uitslagen Oud Limburgs Schuttersfeest in Bocholt • Nog negen Belgische kanshebbers • Tachtigste OLS wordt zaterdag verdergezet • 12 jul Schutterijen: Sint Joris uit Kaulille wint OLS • Buchten niet verder in OLS • 13 jul Buksenmaker Maurice Drummen senior: "Ik heb nog maar twee een slechte loop geleverd • Bocholt verwacht veel volk voor eindschietsing OLS • België heeft geen mooie koninginnen • Martinus Kinrooi beheerst bondsfeesten Maas en Kempen Schutterijen kavelen dit weekend verder voor OLS-zege • 15 jul Melickse schutters zorgen voor feest • Begraven met schutterseer • Kaulille wint Slag bij de Damburg • OLS volgend jaar weer in Bocholt • Melick viert tweede plaats als overwinning • Huilende burgemeester Kaulille: 'Jongens, wat ben ik fier' • Slopende titanenstrijd sluitstuk drie dagen OLS • Math Wolvekamp met schutterseer begraven • Zilver voor Melickse schutters na marathon-OLS • Melick dik tevreden met tweede plaats OLS • Kaulille wint het Oud-Limburg Schuttersfeest • Den Um verhuist naar St. Joris van Kaulille • Sint Joris Kaulille heeft Um • Daverende heruitgave van OLS in Bocholt • Hij (d'n Um) wil niet meer uit het dorp weg • Heropleving schutterijen • Den Ouwen Limburger blijft in Bocholt • Sint Joris Kaulille wint OLS na record aantal kavelronden • 16 jul OLS-winnaars als helden begroet • Winnaar Kaulille maakt al plannen voor OLS in 1997 • 'OLS moet niet langer dan twee dagen duren' • Bocholt zet graag schouders onder tweede OLS-Feest • Schutters kunnen marathon-OLS aan • Melick ruimt rommel op na geweldig feest van zondag • Tienduizend glazen OLS verdwenen • 17 jul Guus Meeuwis toch in Susteren • 18 jul 'Als het warm is kiepen die schutters vanzelf om' • 19 jul St. Andreas best schutterij van Nederland • Volksfeest in Melick na topprestatie • 20 jul De 'Hei' is klaar voor mini-OLS • 22 jul Federatiefeest Susteren trekt achtduizend bezoekers • Schutters vallen met bosjes om • Veel bezoekers schuttersfeest Susteren-Heide • Koningsbosch deelt 'mini-OLS' • 25 jul TV-film over schutterij op OLS •

WIJ FELICITEREN

De Heer P.H. Schmitz van schutterij St. Urbanus-Belfeld werd onlangs gehuldigd vanwege zijn 25-jarig bestuurslidmaatschap. Hij werd bij die gelegenheid benoemd tot ere-bestuurslid van schutterij St. Urbanus-Belfeld.

SCHUTTERSKONINGEN

Jean Achten St. Laurentius-Bocholt
 Paul Aerts St. Martinus-Niel bij As (164e sch)
 Willy Beckers St. Sebastiaan-St. Huijbrechtshille
 Claudia Beenen St. Joseph-Vijlen (304e sch)
 Paul van Berkel jeugdkoning St. Joris-Wessem
 Sven Biesmans Jeugdkoning St. Martinus-Groot Beersel
 Piet Carlitz St. Sebastianus-Spekholzerheide
 Jacques Charlier St. Elisabeth-Stokkem
 Johan Creemers St. Michaël-Thorn
 Toon Cuijpers HH Marcellinus en Petrus-Geleen
 Yves Detiège St. Monulfus & Gondulfus II-Maasmehelen
 Peter Döbelmann Akkermansgilde-Venlo (286e sch)
 Tom Dobschutz jeugdkoning St. Nicolaas-Heythuysen
 Mathieu Domen St. Trudo-Opitter
 Rudi Evens St. Sebastianus-As
 Georges Gijsen St. Anna-Voorshoven
 M. van Glabbeek-Dewaide St. Sebastianus-Ell (152e sch)
 Louis van Heinsbergen St. Pieter-Elen
 Bèrke Houben St. Martinus-Kinrooi
 Wim Jame St. Dionysius-Opoeteren
 Mathieu Janssen St. Sebastianus-Dorne
 Joeri Jeurissen St. Laurentius-Meeswijk
 Ludo Lebon St. Joseph-Waubach (113e sch)
 Jacques Leenders St. Monulphus & Gondulphus-Rottem
 Theo Leenders St. Hubertus-Manestraat
 Bernie van Lierop Zandakkersgilde-Venray
 Bart Mathijssen St. Martinus-Dilsen
 Halma Meisters St. Urbanus-Maasniel
 Pascal Muerders St. Paulus-Vaals
 Paul Nass St. Mauritius-Strucht
 Mia Nies Dameskoning St. Servatius-Raam
 Pierre Nies St. Lambertus-Kinrooi
 William Nijssen St. Martinus-St. Maartensvoeren
 Brigitte Peeters (3e x) koninginneschieten St. Sebastianus-Spekholzerheide
 Bjorn Plessers St. Harlindis & Relindis-Ellikom
 Jan Roberts Kon. St. Lambertus-Oirsbeek
 Bennie Op 't Roodt St. Anna-Voorshoven
 Jos Rijks St. Nicolaas-Heythuysen
 Peter van Rijt Jeugdkoning St. Agatha-Haelen (96 sch)
 Ans Scheeren St. Joris-Wessem
 Koos Schmetz, oud-voorzitter St. George-Simpelveld
 Johan Schouteden St. Martinus-Kessenich
 Martijn Seerden St. Martinus-Groot Beersel
 Rijk Valize Kon. Wilhelmina-Nieuwenhagen (58e sch)
 Jaak Vandael St. Ambrosius-Kinrooi
 Bieleman Wiel Vanhommerig (2e x) St. Hubertus-Ubachsberg
 Gerard Verheijden St. Servatius-Raam (260 sch)
 Jo Verstappen Breydelzonen-Kessenich
 Marleen Vogels koning Club van 50 St. Joris-Wessem
 Henny Wolfs (3e x) St. Joseph-St. Geertruid, de nieuwe keizer van St. Geertruid

Het nieuwe koningspaar van Schutterij St. Martinus-Kinrooi. Fier poseert de nieuwe koning hier in het nieuwe uniform tijdens het bondsfeest in Kinrooi.

JUBILARISSEN

12½-jarig lidmaatschap

Jef Diederens	St. Paulus-Epen
Luc Willems	St. Paulus-Epen

15-jarig lidmaatschap

Josiane Baccus	St. Elisabeth-Stokkem
Alive van de Beek	St. Elisabeth-Stokkem
Chris van de Beek	St. Elisabeth-Stokkem
John Kenzeler	St. Elisabeth-Stokkem
Adriano Meneghini	St. Elisabeth-Stokkem
Ronny Voorter	St. Elisabeth-Stokkem

20-jarig lidmaatschap

Theo van de Beek	St. Elisabeth-Stokkem
Marina Keymis	St. Elisabeth-Stokkem
Eric Voorter	St. Elisabeth-Stokkem
Theo Voorter	St. Elisabeth-Stokkem

25-jarig lidmaatschap

J.L.L.H. Cuijpers	Pr. Hendrik-St. Odiliënberg
P.F.H. Demartea	Pr. Hendrik-St. Odiliënberg

M.J.M. Echternach	St. Joseph-Buchten
W.M. Engel	St. Joseph-Buchten
Mevr. M.J. Hanssen	St. Antonius-Altweert
W.G.M. Janssen	Pr. Hendrik-St. Odiliënberg
R.G. Karau	Pr. Hendrik-St. Odiliënberg
G.A.J.M. Keybeck	Pr. Hendrik-St. Odiliënberg
W.H. v.d. Klundert	St. Joseph-Buchten
H.C.J. Knoops	St. Rochus-Stevensweert
S.W.Th. Leinders	St. Martinus-Holtum
G.H. Linssen	St. Urbanus-Belfeld
Frits Loomans	St. paulus-Epen
J.W.L. Maessen	St. Martinus-Holtum
P.H. Schurkens	St. Lambertus-Broeksittard
J.C. Sijstermans	St. Sebastianus-Spekholzerheide
J.J. Valentijn	Pr. Hendrik-St. Odiliënberg
H.A.J. Willekens	St. Nicolaas & St. Antonius-Budel
C.J. v.d. Zanden	St. Joh & Clemens-Merkelbeek

30-jarig lidmaatschap

Leo Beckers	St. Elisabeth-Stokkem
Jean van de Beek	St. Elisabeth-Stokkem

35-jarig lidmaatschap

Piet van de Beek	St. Elisabeth-Stokkem
Antoon Salden	St. Elisabeth-Stokkem
Jan Voorter	St. Elisabeth-Stokkem

40-jarig lidmaatschap

J.M.G. Gorissen	St. Michaël-Doenrade
W.Th. Heijnen	St. Joseph-Buchten
J.H. Hermans	St. Michaël-Doenrade
J.G.C. Janssen	St. Joh & Clemens-Merkelbeek
J.J. Offermans	St. Michaël-Doenrade
J.M. Roberts	St. Michaël-Doenrade
Hub Schijns	St. Paulus-Epen
P.M. Schmeitz	St. Michaël-Doenrade
A.H.M. Schouten	St. Martinus-Born
J.H. Spijkers	St. Michaël-Doenrade
H.J. Timmermans	St. Joh & Clemens-Merkelbeek
M.F. Verspagen	St. Antonius-Altweert
J.G. Zeelen	St. Joseph-Buchten

45-jarig lidmaatschap

Jaak van de Beek	St. Elisabeth-Stokkem
------------------	-----------------------

50-jarig lidmaatschap

P.J.A.M.v.d. Bergh	St. Rochus-Stevensweert
W.J. Cuijpers	St. Rochus-Stevensweert
H.M. Eurlings	Pr. Hendrik-St. Odiliënberg
Keizer J.v.Gelderen	St. Sebastianus-Spekholzerheide
J.J. Jakobs	St. Martinus-Houthem
P.H. Lumens	St. Joseph-Buchten
F.H. Markgraaf	St. Joseph-Buchten
M.H. van Pey	St. Martinus-Born
N.G.H. Ronckers	St. Martinus-Houthem
J.H. Smeets	St. Urbanus-Belfeld
P.H. Strijkers	St. Martinus-Holtum
P.H. Welters	St. Rochus-Stevensweert
J.W. Zeelen	St. Joseph-Buchten

55-jarig lidmaatschap

Jean Ulrichs	St. Elisabeth-Stokkem
--------------	-----------------------

60-jarig lidmaatschap

J.A. Peeters	St. Urbanus-Belfeld
--------------	---------------------

WIJ GEDENKEN

Sjang Stals, lid van St. Antonius-Stramproy. Overleden op 15 mei in de leeftijd van 66 jaar.

Frits Puts, 30 jaar lid van St. Sebastianus-Neer. Overleden op 23 mei. Hij werd 57 jaar.

Neer Munnecom, lid van St. Lambertus-Neeritter. Overleden op 27 mei op de leeftijd van 83 jaar.

Willy Noben, lid van het Nachtwachtgilde Berg en Terblijt. Overleden op 75-jarige leeftijd te Berg en Terblijt op 28 mei 1996.

Jaak Coolen, Secretaris van St. Martinus-Dilsen. Overleden op 3 juni op 85-jarige leeftijd.

Jan Dupont, 60 jaar lid van St. Anna-Voorshoven. Overleden 3 juni in de gezegende leeftijd van 83 jaar.

Thei Beurskens, lid van St. Joris-Wessem. Overleden op 4 juni op 83-jarige leeftijd.

Guillaume Vranken, 44 jaar lid van St. Monulfus en Gondulfus I-Maasmechelen.

Hij was twee keer schutterskoning. Overleden op 9 juni in Genk; hij werd 63 jaar.

Pierre Cremers, 2e luitenant van schutterij St. Salvius-Limbricht. Gestorven op het schietterrein temidden van familie en vrienden op 70-jarige leeftijd te Limbricht op 9 juni l.l.

Thomas Stals, 65 jaar lid van St. Lambertus-Molenbeersel. Overleden op 19 juni op bijna 82-jarige leeftijd.

Frans Klüter, ere-voorzitter van Wilhelmina-Bleijerheide (vz. 1950-'96) en van de Federatie van Kerkraadse Schutterijen (mede-oprichter 1956, vz. 1982-'92), kon. onderscheiden in goud, ere-burger van Kerkrade, Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Overleden eind juni.

Marie Kusters-Vrancken, erelid van St. Laurentius-Spaubeek. Overleden op 3 juli in de leeftijd van 84 jaar.

Pie van de Ven, commandant van St. Antonius-Slek Echt. Overleden op 6 juli op 59-jarige leeftijd.

Math Wolvekamp, officier van schutterij St. Joseph-Buchten. Gestorven aan de gevolgen van een hartaanval opgelopen tijdens het OLS in Bochoit. Overleden op 53-jarige leeftijd op 10 juli 1996 te Lommel. St. Joseph-Buchten begeleidde hem op zaterdag 13 juli met gepaste schutterseer ten grave en trok zich terug uit de kaveling van het OLS.

Leen Hendriks-Rutten, bestuurslid en voorzitter van Damescomite St. Joris-Wessem. Overleden op 14 juli in de leeftijd van 68 jaar.

Emiele Zurstrassen, luitenant-generaal en erevoorzitter van St. Martinus-Houthem St. Gerlach. Overleden op 24 juli op de leeftijd van 61 jaar.

Jo Blezer, bieleman van schutterij St. Joseph-Waubach. Overleden in de leeftijd van 55 jaar te Landgraaf op 31 juli.

Marc Lambij, lid van de schietploeg en het exercitiepeloton van schutterij St. Sebastianus-Klimmen. wachtend op een ruilhart sloeg het noodlot toe. Slechts 24 jaar heeft Marc mogen worden. Overleden te Raar-Meerssen op 1 augustus. Uitvaartdienst met schutterseer in de baseliek van Meerssen.

Peter Johannes van Heugten, oudste lid van schutterij St. Martinus-Holtum. Overleden te Sittard op 87-jarige leeftijd op 3 augustus.

In memoriam Jo Rutjens

Jo Rutjens werd geboren op 't Reutje (St. Odiliënberg) op 16 oktober 1942. hij overleed op 14 maart 1996 in het St. Laurentiusziekenhuis te Roermond.

Jo was een man van weinig woorden, maar met grote verdiensten voor schutterij Prins Hendrik uit St. Odiliënberg. Hij werd op 14-jarige leeftijd lid van schutterij Prins Hendrik en zou dan ook op 24 augustus 1996 de gouden medaille voor 40 jaar lidmaatschap ontvangen. In die bijna 40 jaar was Jo o.a. schellenboomdrager en de laatste jaren zelfs vaandeldrager. Ook onderhield Jo het schietterrein en zorgde hij mede voor de schietharken.

Hoewel niet altijd even gemakkelijk in de omgang, was Jo een man waar je van op aan kon. Hij miste zelden een schutterij-activiteit en als er gewerkt moest worden stond hij altijd paraat. Hij blijft dan ook in onze herinnering als een bijzonder goed lid.

Schutterij Prins Hendrik.

In memoriam Jos Cleber

'De koning is dood, leve de koning'

Met deze woorden opende burgemeester Lurvink van Geleen zijn toespraak vóór het jaarlijkse vogelschieten van schutterij H.H. Marcellinus en Petrus. Hij prees daarmee posthuum schutterskoning Jos Cleber die op 2 april j.l. is overleden.

Jos Cleber heeft in zijn 8-jarig lidmaatschap ontzettend veel sympathie verworven in de Geleense schutterij. Toen hij op 7 mei 1995 met een welgemikt schot de vogel afschoot, vierden dan ook allen met hem en zijn Maria mee. Gedurende het seizoen vertegenwoordigden beiden hun vereniging op een waardige wijze. En toen zijn koningin tijdens het bondsschuttersfeest in Heerlerheide een eerste prijs behaalde, vond Jos dat belangrijker dan wanneer hijzelf een prijs zou hebben ontvangen. Dat was net hetgeen Jos zo typeerde. Eerlijkheid en gerechtigheid, spontaan, hartelijk, vriendelijk en bovenal plichtgetrouw, het zijn woorden die hem op het lijf waren geschreven.

Na het schuttersseizoen in 1995 startte voor Jos een gevecht tegen een slopende ziekte, Jos verloor de strijd. Tijdens een zeer indrukwekkende begrafenis op 6 april j.l. werd beroepsmilitair Jos Cleber met gepaste militaire en schutterseer naar zijn laatste afscheid van een echte kameraad.

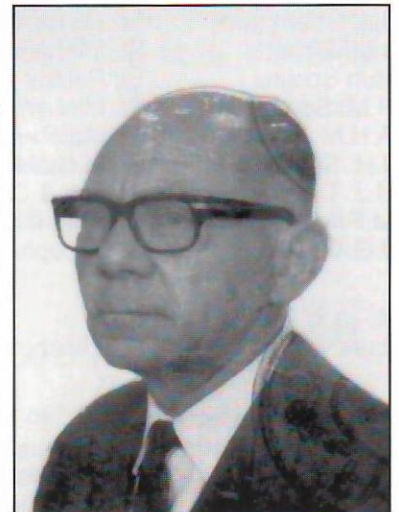
Schutterij H.H. Marcellinus en Petrus.

In Memoriam Frans Lodewick en Emile Zurstrassen

In enkele maanden tijd heeft Schutterij St. Martinus-Houthem St. Gerlach twee markante leden verloren.

Op 19 april 1996 overleed tot onze grote droefenis in de leeftijd van 83 jaar ons ere-lid en oud-muzikant **Frans Lodewick**.

Frans heeft in zijn actieve tijd onze schutterij met raad en daad bijgestaan. Hij kon genieten van muziek en was bij onze schutterij jarenlang een uitstekend klaroensblazer. Zijn streven naar perfectie had ook een positieve uitwerking op de overige muzikanten.

Samen met zijn zoon Theo heeft Frans de muzikale prestaties van ons klaroen- en tamboerkorps in de jaren zestig en zeventig sterk verbeterd en veel muzikale hoogtepunten meegemaakt. Hij kon enthousiast vertellen over concoursdeelnamen en uittredens op schuttersfeesten.

Uit waardering voor zijn inzet en verdiensten voor onze schutterij kende het bestuur hem terecht het erelidmaatschap toe.

Met verslagenheid vernamen wij op 24 juli jl. dat onze Luitenant-generaal en Erevoorzitter **Emile Zurstrassen** plotseling was overleden in de leeftijd van 61 jaar. Emile was een veelzijdig en kleurrijk persoon. Hij kon genieten van het leven en de mensen om hem heen; hij was een Bourgondiër pur sang.

Hij kon goed luisteren naar anderen en was een uitstekend observeerder. Over markante figuren, opmerkelijke zaken en belevenissen heeft hij, vaak op humoristische wijze en soms met scherpe kanttekening, tal van korte verhalen en anekdotes geschreven, waarvan er in de afgelopen jaren heel wat in ons verenigingsblad "Sjötterskâl" verschenen zijn.

Hij had een brede interesse, vooral op cultureel gebied. Schutterijen en Limburgse historie hadden zijn grote aandacht. Op dit gebied had hij vele vrienden en was voor hen een vraagbaak. Zijn enthousiasme en inzet voor onze schutterij en groot gevoel voor humor zullen wij ons blijven herinneren. Op 27 juli hebben wij hem met schutterseer naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Beschermheer, provoost, bestuur, leden en damescomité Schutterij St. Martinus Houthem St. Gerlach Namens deze, Arno Roeloffzen, secretaris.

In memoriam Jaak Coolen

Op 3 juni overleed in Dilsen Jaak Coolen, geboren te Dilsen op 30 augustus 1910 en weduwnaar van wijlen Maria Boutsen.

In leven was Jaakske, zoals hij door iedereen aangesproken werd, burgerlijk weerstander van de oorlog 1940-1945, ere-brigadechef van Waters en Bossen en secretaris van de Koninklijke Schutterij St. Martinus in Dilsen-Houtissen. Jaakske was meer dan 50 jaar lid van deze schutterij, waarvan hij steeds de bezielende secretaris was, een functie die hij tot kort voor zijn dood nauwgezet heeft uitgeoefend. Voor al dit verdienstelijk werk werd hij op 24 januari 1993 te Stramproy opgenomen in de Eedele Eed-Broederschap van de Soevereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus.

Jaakske heeft een groot deel van zijn leven opgeofferd voor zijn schutterij die hem steeds nauw aan het hart lag. Toen het bestuur op zoek was naar een geschikte plaats voor een eigen schuttersheem stond hij geheel belangeloos een deel van zijn eigendom af op de Bakkershoef, waar thans de schutterij vrij en ongedwongen haar activiteiten kan ontplooien. De tekst op het gedachtenisprentje typeert Jaakske zoals hij altijd heeft geleefd. Kort voor zijn heengaan drukte hij de wens uit dat hij bij zijn begrafenis "geen lawaai achter zich wou hebben" en dat er geen toespraken zouden gehouden worden; een wens die door het bestuur van de schutterij geëerbiedigd werd. Jaakske kon evenwel niet verhinderen dat tijdens de uitvaartdienst de kerk nokvol liep van familie, vrienden en kennissen. Hij heeft de feestelijkheden van het 400-jarig bestaan van zijn schutterij net niet meer mogen meevieren. Dankbaar zullen wij bewaren wat hij ons gaf in al die jaren.

Joannes Daamen

In memoriam Thomas Joannes Stals

Na een kortstondige ziekte overleed op 19 juni, op zijn 82-jarige leeftijd, Thomas Joannes Stals in het ziekenhuis van Bree. Maandag 24 juni werd hij onder grote belangstelling en met gepaste schutterseer in zijn geboortedorp ten grave gedragen. Op 13 januari van dit jaar vierde het echtpaar Stals-Segers nog hun diamanten huwelijksfeest (zie LS nr 30, maart 1996, bldz 32). Bij die gelegenheid hadden we nog een uitgebreid gesprek met "Toum van Cone Graad", zoals hem iedereen in Molenbeersel kende. Hij vertelde toen honderduit over zijn bijna 65-jarige 'loopbaan' bij zijn geliefde Koninklijke Schutterij St. Lambertus-Molenbeersel. Inmiddels waren ook reeds voorbereidingen getroffen voor het aanvragen van een officieel ereteken voor het 65-jarig lidmaatschap van zijn schutterij en voor een gepaste huliging bij deze gelegenheid. Het heeft niet mogen zijn ...

Bij wijze van eresaluut aan deze verdienstelijk e 'sjöt', die de schuttersmicrobe kwistig rondstrooide in zijn familie, memoreren we graag enkele hoogtepunten uit zijn schuttersleven zoals hij ze ons zelf vertelde.

De eerste 'wapenfeiten' van de toen ongeveer 15-jarige boerenzoon Toum situeren zich in het uitgestrekte Stramproyerbroek, dicht bij boerderij Wautershof te Molenbeersel, die zijn ouders toen pachtten. Broek en bos betekende ook haas en konijn! Als zijn vader zei: "We kunnen zondag wel een haas gebruiken", dan was Toum al weg. Stropen was zijn geliefde en enige hobby. Zo herinnerde hij zich zijn eerste schot met een jachtgeweer als de dag van gisteren. Het was dan ook een spectaculair gebeuren! Met een nieuw gekocht geweer van zijn vader lag hij op de loer in het Broek, toen er plots een haas recht op hem af kwam. Toum legde aan, schoot de haas 'in de vlucht' zodat deze nog verder rolde in zijn richting. Hij gaf de langoor een zodanige genadeslag met zijn jachtgeweer dat de kolf ervan doormidden brak. gelukkig had hij de buit binnen zodat er thuis toch niet teveel problemen waren ...

Op 17-jarige leeftijd werd Toum benaderd door Door Denier (nog zo'n monument uit de Molenbeerselse schutterswereld). Omdat hij goed overweg kon met het jachtgeweer, moest hij maar eens komen schieten bij de schutterij van het Dorp. Toum wist toen niet eens dat er een schutterij bestond! Bij Door Denier,

Thomas Stals tijdens de huldiging voor 50 jaar lidmaatschap van de schutterij, samen met zijn echtgenote. (Foto: Jacqueline Peeters).

die als knecht werkte op de boerderij "Reujer", diende hij een proef af te leggen. Drie lucifers werden recht op gezet ... die Toum all drie met een windbuks omver blies. Door Denier kon zowaar zijn ogen niet geloven. Het gevolg was dat hij onmiddellijk werd opgenomen in de schutterij.

Zijn eerste optreden als schutter had plaats bij "de Lodder". Bij dit prijsschieten diende hij als eerste aan te treden met de zware buks. Dergelijk 'wapen' had hij voordien nog nooit gezien. Maar Toum schoot de drie bölkes AAF. Hij werd bejubeld. Bij het kavelen, schot per schot, bleven uiteindelijk "Door van Truuje Leej" en Toum over. Omdat Door absoluut als winnaar wilde triomferen, heeft Toum toen zijn eerdje akkoordje moeten maken ...! Een week later stond hij weer onder de buks te Kessenich. Samen met "Jappe Pier" en Door Denier vormde hij een drietal dat ... de eerste prijs won. Toen zij de overwinning reeds aan 't vieren waren te Molenbeersel, waren die van Kessenich nog aan het kavelen voor de tweede en volgende plaatsen.

Toum bleef schutter in hart en nieren. En hij bleef raak schieten. In die mate zelfs dat hij zich koning van de schutterij schoot in de jaren: 1952, 1958, 1961, 1968 en 1970. Zijn voornaamste wapenfeit als schutter is zonder twijfel het winnen van het OLS in 1968 te Leveroy. Hij trad daar aan als koning en als één van de zes schutters. Toen al riep hij: "We hébbe um!".

Dat Toum het schuttershart op de juiste plaats had, bewees hij in 1986 toen hij zich spontaan aanbood als eerste sponsor voor het in 1987 te organiseren OLS in Kinrooi. Hij beloofde in zijn eentje 11.000 'bölkes' en 5.500 'stekskes' te maken voor de organiserende schutterij. En hij hield woord... "ze moeten er nu zeker nog voorraad van hebben", lachte hij onlangs nog met veel genoegdoening.

65 jaar lang is Toum verknocht gebleven aan zijn schutterij. Inzet en trouw die hij verder gaf aan meerdere leden van zijn sympathieke familie. Zo werd zoon Theo, koning in 1973. Schoonzoon Gerard Peeters schoot zich keizer in 1979 en bleef dit tot op heden met zijn keizerin Jacqueline Stals. Hun dochter Sonja en haar man Kurt zijn ook nog steeds lid van de schutterij. Op zeker ogenblik had de 'besmetting' zo'n omvang gekregen dat maar liefst 11 leden van de familie lid van de schutterij waren!

Met het heengaan van Toum Stals verdween één van de oudste schutters van Molenbeersel; een minzaam man die in de harten van zijn geliefden en van zijn schuttersvrienden zal blijven verder leven. Dat hij moge rusten in vrede.

Mathieu Kunnen.

In memoriam Leen Hendriks

Leen werd op 19 juni 1928 geboren in Heel en overleed plotseling in Wessem op 14 juli 1996. Sinds 1976 was Leen lid van schutterij St. Joris-Wessem. Zij was uitbaatster van het verenigingslokaal van 1976 tot 1982.

Sinds 1976 was zij de stuwende kracht achter ons Damescomité en vanaf 1982 was zij voorzitter van het damescomité. In 1988 werd Leen bestuurslid van de schutterij. Steeds stond Leen klaar om de belangen van onze schutterij te behartigen, tijdens festiviteiten, kienavonden of bij welke gelegenheid dan ook. Schutterij St. Joris verliest in Leen niet alleen een gewaardeerd bestuurslid, maar zal ook haar spontane persoonlijkheid missen.

Leen, bedankt voor alles wat je voor ons betekende.

Namens schutterij St. Joris,
Voorzitter J.M.G. Maessen.

In memoriam Pierre van Heugten

Op 3 augustus j.l. overleed de heer Pierre van Heugten op bijna 88-jarige leeftijd, het oudste lid van schutterij St. Martinus-Holtum. Hij was sinds 1958 lid. Ofschon hij al vele jaren niet meer geuniformeerd deelnam aan de activiteiten van schutterij St. Martinus, is Pierre van Heugten steeds een ondersteunend en zeer belangstellend lid geweest, wiens schuttersbloed is overgegaan naar verscheidene van zijn kinderen en kleinkinderen. Pierre -of vader van Heugten, zoals hij door velen werd genoemd - was tevens buitengewoon lid van Muziekgezelschap Juliana te Holtum. In Holtum was hij vele jaren de jachtopziener-onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie, verbonden aan de toenmalige kasteelheer van kasteel Wolfrath, jonkheer Mr. Gustave Ruijs de Beerenbrouck, destijds de beschermheer van schutterij St. Martinus.

Sedert enkele jaren heeft de Holtumse schutterij overigens een nieuwe beschermheer in de persoon van Mr. Cas van Heugten, de advocaat en procureur te Sittard, de jongste zoon van de overledene. In 1987 mocht Pierre van Heugten samen met zijn thans 88-jarige echtgenote Antoinette van Heugten-Hermans een schitterende Gouden Bruiloft vieren, waarbij de Gouden Huwelijksmis werd opgeluisterd door zijn geliefde schutterij, gevolgd door een ere-defilé van St. Martinus. Precies een maand vóór zijn 88e verjaardag riep de Hemelse Schepper hem.

Op het derde bondsfeest van de Schuttersbond Eendracht te Born op 4 augustus j.l. liep de Holtumse schutterij in rouw met bedekt koningszilver en met rouwtekenen aan het vaandel. Bij de opening van het bondsfeest herdacht bondsvoorzitter Jo Herffs de overleden schuursbroeder en werd één minuut stilte in acht genomen.

Op 8 augustus j.l. was de plechtige, druk bezochte uitvaartdienst in de St. Martinuskerk te Holtum en werd Pierre van Heugten met schutterseer ten grave geleid, alwaar op gedenkwaardige wijze de laatste groet werd gebracht door St. Martinus en vele afgevaardigden van de Schuttersbond Eendracht. De Last Post werd op serene wijze gebracht door een trompetter van St. Martinus; een ontroerend, maar schitterend gebaar!

Familie Van Heugten wenst bij deze gelegenheid een ieder hiervoor van harte te danken, ook voor het schuttersbezoek aan het ziekbed.

Beschermheer, Bestuur en leden
van schutterij St. Martinus-Holtum.

DIEPE VERSLAGENHEID IN TUNGELROY EN STRAMPROY

Het nieuws uit Zweden kwam bijzonder hard aan. Twee busjes met leden van de scoutingclub "Kardinaal Mindszenty" keerden op donderdagavond 8 augustus terug van een internationaal scoutingtreffen in Västervik aan de Zweedse oostkust. Bij Karlshamn werd gestopt om te tanken en vervolgens werd koers gezet naar Malmö om aldaar de veerboot te pakken richting thuisbasis. Zover heeft het niet mogen komen. Op een als gevaarlijk bekend staande kruising werd het eerste van twee busjes, dat op de verkeerde weg hield geraakte, geschept door een vrachtwagen beladen met zand. De gevolgen waren desastreus. Bestuurder en vier inzittende jeugdige scouts, zogenaamde explorers, overleden op slag, één overleed in het ziekenhuis en vier anderen raakten zwaar gewond. De scouts waren allen in de leeftijd van 15 tot 17 jaar. Onder de slachtoffers waren tevens enige schuttersleden te betreuren. De bestuurder van het busje was de 26-jarige John Muysers, één van de leiders van de plaatselijke scouting. Hij was een bijzonder actief lid van schutterij St. Barbara-Tungelroy. Schutterij St. Catharina-Stramproy verloor in Alexander Geerlings - 15 jaar oud - een jeugdlid.

Het bondsschuttersfeest te Thorn op 11 augustus vond doorgang zonder de schutterijen St. Catharina-Stramproy en St. Barbara-Tungelroy. De andere schutterij van Stramproy, St. Antonius, liep de optocht enkel op het indrukwekkende geluid van de overslagtrom en had een rouwfloers aan het vaandel.

Zeer velen tekenden het condoleance-register, dat ter gemeente lag. Op vrijdag 16 augustus werd 's avonds een herdenkingsdienst gehouden in het Sportpark. Zaterdag volgden de zeer druk bezochte uitvaartdiensten.

Alexander Geerlings

"Als schutter hebben wij met grote droefenis vernomen dat ons jeugdlid Alexander Geerlings is overleden. Hij was lid van het fluit- en trommelkorps en als jeugdlid verbonden aan de vendelgroep. Hierin was hij zeer actief.

Wij wensen de achtergeblevenen veel sterkte toe."

Beschermheer, bestuur en leden Schutterij St. Catharina-Stramproy.

John Muysers

Hij was een zeer actief lid van schutterij St. Barbara-Tungelroy, lid van de drumband. Koning in 1995 (zie LS nummer 28, september 1995 pagina 44 linksboven) en zelfs bestuurslid. Met een jeugdige vriendenclub trok men gezamenlijk op om naar schuttersfeesten te gaan. John was de achteropsjöt van het Tungelroyse zestal.

Een zeer betrokken jongeman, tevens als leider bij de Scouting. Zijn moeder verloor 17 jaar eerder haar man bij een verkeersongeluk.

Dan schieten woorden tekort. 't Leven neemt een abrupt einde. Verenigingen en gemeenschappen geraakt tot in het diepst van hun ziel. Stilte en samen zijn.

L.W.

In memoriam John Muysers 1970-1996

Ongeloof, onbegrip en nauwelijks te vatten is het tragische overlijden van John Muysers en de vijf andere scouts door een ongeval te Zweden.

John was 15 jaar lid van schutterij Sint Barbara Tungalroy. Als tamboer was hij een bepalende factor binnen de drumband. Maar ook als schutter was hij niet onverdienstelijk.

Als bestuurslid was John een persoon met visie en jeugdig enthousiasme. Met weinig woorden, maar met veel daadkracht was geen enkele inspanning voor "zijn" schutterij en het schutterswezen hem te veel.

In 1995 werd John koning van de schutterij. Alhoewel John nooit op de voorgrond wilde staan heeft hij zichtbaar genietend de schutterij een jaar als koning vertegenwoordigd.

De schutterij heeft met schutterseer op 17 augustus j.l. tijdens een indrukwekkende eucharistieviering afscheid genomen van een grote steunpilaar en vriend.

John zal altijd in onze gedachten bij ons aanwezig blijven. De koningsplaat met zijn naam is een tastbare en blijvende herinnering aan hem, die nog zoveel had kunnen betekenen voor zijn moeder, zijn verloofde Irene, zijn zus, zijn broers, familie en het verenigingsleven van Tungalroy.

John, je was "eine echte sjöt". Wat zullen wij jou missen !

Bestuur en leden
Schutterij Sint Barbara Tungalroy

SINT JORIS KAULLILE WON DE "UM"

De favoriet maakte het waar!
"Wat ze in Bocholt kunnen,
dat moet ons in Kaulille ook lukken".
Stoere taal, welke aantoonde
dat het de schutters van Sint Joris ernst was.
De vendeliers deden het al voortreffelijk
op de vlaggegroet.
Maar op zondag 14 juli werd het beslist:
eerst viel Sint Martinus Kinrooi al vlug af.
Dan nog uren verder kavelen met twee
tot ook Sint Andreas Melick miste.
Spijtig voor dit dorp,
dat al versierd was voor de grote ontvangst.
De "Um" blijft in de gemeente Bocholt
en burgemeester Jos Michels,
voorzitter van de stuurgroep,
zal ook de deelgemeente Kaulille
niet in de kou laten staan.
Hopelijk doen ook de sponsors dat niet,
na het geweldige feest aan de Damburg.
Maak het cultureel centrum "De Kroon" maar klaar
voor de ontvangst van ditmaal de eigen schutterij.
Gouverneur Hilde Houben-Bertrand
heeft de winnaar al uitgenodigd in Hasselt.
Jullie maakten haar wens waar.
veel werklust en een even goede organisatie
als in Bocholt
wensen wij jullie van harte toe!

Werner Smet

INHOUDSOPGAVE

Artikel	pag
Colofon + voorwoord	1
Persoonlijk kampioenschap duurt té lang;	
Wijzigingen zijn noodzakelijk!	2
De schutterijen van Kessel	5
OLS te Bocholt	6
Agenda	6
Kopstukken VIII: Maurice Kerkhofs	7
St. Martinus-Tegelen 150 jaar jong	10
Klaroenkorps St. Martinus-Houthem	15
Nieuwe Keizer St. Joseph-St. Geertruid	17
Schutterij St. Monulphus & Gondulphus-Rotem (slot)	18
OLS-1996	22
Fotocollage OLS-1996	24
Grote onderscheiding voor OLS in Bocholt	30
Koningsvogelschieten te Brunssum	33
Ingezonden brief	33
Over oneervolle straffen	35
St. Joseph-Vijlen	38
Stijlvolle jubileumviering 100-jarige bond EMM	39
Onder de schietboom	42
Krantenkoppen	45
Wij feliciteren	46
Wij gedenken	47
Sint Joris Kaulille won de "Um"	52
Inhoudsopgave	52
Redactie/Correspondenten	52

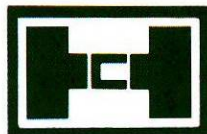
REDACTIE / CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen; Tel. 0475-492868, fax 0475-
492868 of NAPO 90 3509 VB Utrecht-Veldpost.
- ★ Drs. Jos Gerits Soppestraat 12 6176 AM Spau-
beek; Tel. 046-4432296, fax 046-4435548.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel.
0495-544548.
- ★ Jean-Pierre Schobben Postbus 106 6440 AC
Brunssum; Tel./fax 045-5256116.
- ★ Werner Smet Breeërsteenweg 124 3640 Kinrooi;
Tel. 089-563132.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32 3630 Maasmeche-
len; Tel. 089-767789.
- ★ Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren;
Tel. 046-4491539.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roer-
mond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL
Simpelveld; Tel. 045-5442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Maakt
Macht: Jos Janssen Boerhaavestraat 19 6001 AV
Weert; Tel. 0495-534587.
- ★ Correspondent schuttersbond Juliana: Mat Nellen,
Postbus 8020, 5993 ZG Maasbree; Tel. 077-
4651626 (privé) of 077-3071980 (zaak). Fax: 077-
3075564.
- ★ Correspondente schuttersbond St. Gerardus-Am-
stenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84,
6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

HENDRIK
VAN DER PUTTEN

SLAGHOEDJES
SCHUTTERIJKRUIT
REPARATIE
HERLAAD APP.

Zwartbroekstraat 28
Roermond
Telefoon 0475-330688

Mr Cas van Heugten

ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214, 6136 AE Sittard
Telefoon: 046-4528899 – Telefax: 046-4528900

Algemene rechtspraak, civiel recht, strafrecht,
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's, slachtofferhulp,
verkeerszaken, letselschades, schaderegeling met verzekering-
maatschappijen en contacten met Duitse en Belgische advocaten.

Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden (NL)

Telefoon 0475-57.16.51
Telefax 0475-57.28.91

HERSTEL UW TRADITIE IN ERE: KEVELAERER VAANDELS: RESTAURATIE EN NIEUW.

KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH

Kapellenplatz 27, 47623 Kevelaer 1 / BRD
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om nieuwe vaandels te vervaardigen en oude vaandels te restaureren.
Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en functionele materialen om via hand- of machineborduurwerk en de onmisbare kunsthistorische achtergrond een ambachtelijk werkstuk van allure af te leveren.

U kunt ook contact opnemen met:
Stadelmaier Nijmegen B.V., Postbus 1011, 6501 BA Nijmegen
Telefoon: 024-3224384
Fax: 024-3232255

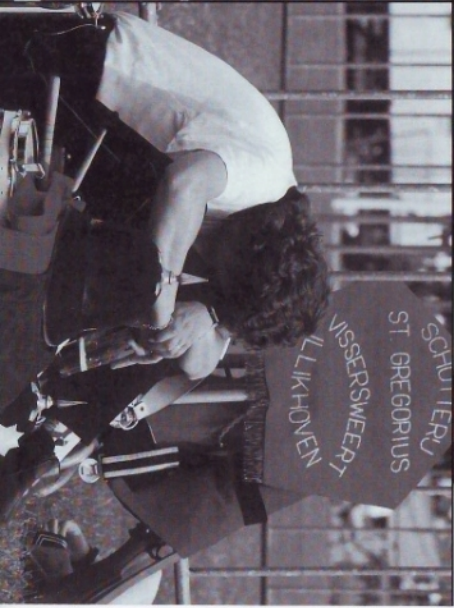
LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

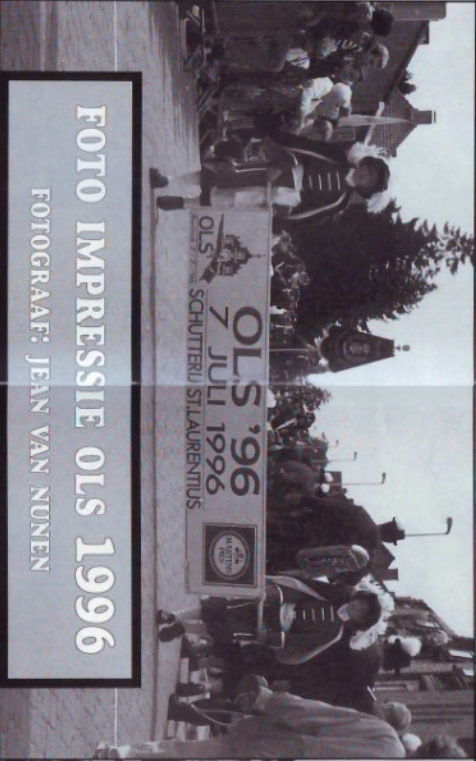

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR

FOTO IMPRESSIE OLS 1996

FOTOGRAAF: JEAN VAN NUNEN

